КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт
імя Максіма Танка»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце
__________ А.В. Макоўчык
«25» 06. 2020 г.
Рэгістрацыйны № УД-31-2/27/2021 вуч.

ТЭОРЫЯ ЛІТАРАТУРЫ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасцей
1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура;
1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова
(з указаннем мовы)

2020 г.

Сканировано с CamScanner

Вучэбная праграма складзена на аснове тыпавой вучэбнай праграмы «Тэорыя літаратуры», зацверджанай 04.02.2015, рэгістрацыйны нумар ТД-А.55/тып. і вучэбных планаў для спецыяльнасцей 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура;
1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)

СКЛАДАЛЬНІК:
А.І. Лугоўскі, дацэнт кафедры беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», кандыдат педагагічных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:
Д.В. Дзятко, загадчык кафедры мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка", кандыдат філалагічных навук, дацэнт;
І.Д. Воюш, дацэнт кафедры медыялогіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат філалагічных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:
Кафедрай беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(пратакол № 12 ад 26.05. 2020 г.)

Загадчык кафедры
_____________ І.М. Мішчанчук

Дэкан філалагічнага факультэта
_____________ В.Д. Старычонак

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(пратакол № 5 ад 16.06. 2020 г.)

Дырэктар бібліятэкі БДПУ_____________Н.П. Сяткоўская

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджаючых
яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства
адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае

Метадыст вучэбна-метадычнага
аддзела БДПУ
_____________ С.Н. Смарадуб
(подпіс) (ініцыялы, прозвішча)

Сканировано с CamScanner

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная дысцыпліна «Тэорыя літаратуры» працягвае і завяршае навучанне па адной з базавых дысцыплін, па якіх вядзецца падрыхтоўка спецыялістаў-філолагаў у вышэйшай педагагічнай установе, – літаратуразнаўству. Яна знаёміць з найбольш агульнымі заканамернасцямі развіцця мастацтва слова: раскрывае змест асноўных эстэтычных і ўласна літаратурных катэгорый і паняццяў, неабходных для аналізу літаратурна-мастацкіх з'яў, характарызуе канцэпцыі і тэорыі сутнасці мастацкай творчасці, паказвае суадносіны літаратуры з рэчаіснасцю, выяўляе законы мастацкай творчасці, што служыць больш поўнаму раскрыццю і асэнсаванню мастацкага свету твора і творцы. Аб'ектам вывучэння дысцыпліны «Тэорыя літаратуры» выступаюць сусветны літаратурны працэс і яго складнікі – літаратуры нацыянальныя, агульная і гістарычная паэтыка, літаратурныя роды і жанры ў іх гістарычнай эвалюцыі.

Мэта вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя літаратуры»: вывучэнне станаўлення і развіцця літаратуразнаўства; усведамленне найбольш значных пытанняў у аргранізацыі мастацкага твора і літаратурнага працэсу, а таксама авалоданне прынцыпамі і навыкамі аналізу твора ў яго мастацкай цэласнасці.

***Задачы вучэбнай дысцыпліны*:**

– выпрацаваць крытэрыі разумення канкрэтна-гістарычнай, нацыянальнай і агульначалавечай значнасці мастацкіх твораў;
– даць рознабаковыя веды па прадмеце, навучыць арыентавацца ў свеце мастацкіх эпох, стыляў, метадаў, напрамкаў.
– сістэматызаваць уяўленні студэнтаў пра эвалюцыю мастацкай думкі чалавецтва, пра станаўленне і шляхі развіцця літаратурных родаў, жанраў, жанравых форм;
– пазнаёміць з асноўнымі літаратуразнаўчымі метадамі, з сістэмай навуковых і крытычных жанраў;
– раскрыць сутнасць і ролю тэарэтычных ведаў пры вывучэнні літаратурных твораў розных гістарычна-мастацкай эпох;
– выхоўваць эстэтычны густ, адчуванне прыгожага ў жыцці і літаратуры.

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста, сувязі з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі. Згодна тыпавому вучэбнаму плану па спецыяльнасці 1–02 03 01 «Беларуская мова і літаратура» вучэбная дысцыпліна «Тэорыя літаратуры» ўваходзіць у дзяржаўны кампанент. Згодна тыпавому вучэбнаму плану па спецыяльнасці 1-02 03 03 «Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)» вучэбная дысцыпліна «Тэорыя літаратуры» ўваходзіць у кампанент вышэйшай адукацыі.

Вучэбная дысцыпліна «Тэорыя літаратуры» звязана з вучэбнымі дысцыплінамі «Уводзіны ў літаратуразнаўства», «Гісторыя беларускай

літаратуры», «Сусветны літаратурны працэс», «Методыка выкладання беларускай літаратуры».

Патрабаванні да засваення вучэбнай дысцыпліны. Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя літаратуры» павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў акадэмічных, сацыяльна-асобасных, прафесійных кампетэнцый.

Патрабаванні да акадэмічных кампетэнцый

Студэнт павінен:

АК-1. Умець прымяняць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для вырашэння тэарэтычных і практычных задач.

АК-2. Валодаць сістэмным і параўнальным аналізам.

АК-3 Валадаць даследчыцкімі навыкамі.

АК-4. Умець працаваць самастойна.

АК-5. Быць здольным знаходзіць новыя ідэі (валодаць крэатыўнасцю).

АК-6. Валодаць міждысцыплінарным падыходам пры вырашэнні праблем.

АК-7. Мець навыкі, звязаныя з выкарыстаннем тэхнічных сродкаў, кіраваннем інфармацыяй і працай з камп’ютарам.

АК-9. Умець вучыцца, павышаць сваю кваліфікацыю на працягу ўсяго жыцця.

Патрабаванні да сацыяльна-асобасных кампетэнцый

Студэнт павінен:

СЛК-5. Быць здольны да крытыкі і самакрытыкі.

СЛК-6. Умець працаваць у камандзе.

СЛК-7. Быць здольным ажыццяўляць самаадукацыю і ўдасканальваць прафесійную дзейнасць.

Патрабаванні да прафесійных кампетэнцый

Студэнт павінен быць здольны:

ПК-1. Кіраваць вучэбна-пазнаваўчай і вучэбна-даследчай дзейнасцю навучэнцаў.

ПК-2. Выкарыстоўваць аптымальныя метады, формы і сродкі навучання.

ПК-3. Арганізоўваць і праводзіць вучэбныя заняткі розных відаў і форм.

ПК-4. Арганізоўваць самастойную работу навучэнцаў.

ПК-8. Фарміраваць базавыя кампаненты культуры асобы навучэнца.

ПК-12. Развіваць навыкі самастойнай работы навучэнцаў з вучэбнай, даведачнай, навуковай літаратурай і інш. сродкамі інфармацыі.

ПК-16. Ацэньваць вучэбныя дасягненні навучэнцаў, а таксама ўзроўні іх выхаванасці і развіцця.

ПК-17. Ажыццяўляць прафесійную самаадукацыю і самавыхаванне з мэтай удасканалення прафесійнай дзейнасці.

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнт павінен ***ведаць***:

– асновы тэорыі і гісторыі літаратуры, літаратурнай крытыкі;
– прынцыпы і прыёмы літаратуразнаўчага аналізу мастацкіх тэкстаў;
– змест паняццяў і праблемы вывучэння літаратурных метадаў, накірункаў і плыняў, сістэмы мастацкіх вобразаў і жанраў;
– сюжэтна-кампазіцыйныя асблівасці твораў і сродкі мастацкай выразнасці;
– магчымасці і межы прымянення метадаў і прыёмаў аналізу, характэрных для найважнейшых сучасных літаратуразнаўчых школ.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя літаратуры» студэнт павінен ***умець:***

– даць вызначэнне асноўным літаратуразнаўчым тэрмінам і паняццям;

– выяўляць падобнае і адметнае ў літаратурах розных часоў і народаў;

– спалучаць набытыя тэарэтычныя веды з вывучэннем канкрэтных мастацкіх з'яў;

– раскрываць нацыянальную адметнасць і індывідуальна-аўтарскую інтэрпрэтацыю жыццёвых і літаратурных з'яў;

– вызначыць месца твора ў мастацкай сістэме пісьменніка, у літаратуры свайго часу і іншых эпох;

– скласці тэсты па літаратурных творах пэўнай эпохі, пэўнага роду літаратуры, пэўнага жанру.

– працаваць з тэарэтычнай, навукова-крытычнай і даведачнай літаратурай.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя літаратуры" студэнт павінен ***валодаць:***

– літаратуразнаўчай тэрміналогіяй, здольнасцю кваліфікавана будаваць выказванне пра літаратуразнаўчыя з'вы;

– навыкамі абагульнення і сістэматызацыі вывучанага, вылучэння галоўнага, істотнага, бачання адметнага пры параўнанні розных літаратурных твораў;

– асноўнымі падыходамі да аналізу літаратуразнаўчых катэгорый ў мастацкім тэксце.

У аснову структуравання зместу вучэбнага матэрыялу дадзенай дысцыпліны пакладзены прынцып тэматычнага падыходу, які прадугледжвае падзел вучэбнага матэрыялу на адносна самастойныя раздзелы (тэмы).

Па кожнай вучэбнай тэме ў адпаведнасці з яе мэтамі і задачамі па фарміраванні і развіцці ў студэнтаў канкрэтных кампетэнцый выкладчык (кафедра) праектуе і рэалізуе канкрэтныя педагагічныя тэхналогіі.

Асноўнымі тэхналогіямі навучання з'яўляюцца: праблемнае навучанне (праблемнае выкладанне, пошукавы метад); камунікатыўныя

тэхналогіі, заснаваныя на актыўных формах і метадах навучання (дыскусія, круглы стол, прэзентацыя, работа ў групах); асобасна арыентаваная тэхналогія.

Агульная колькасць гадзін, колькасць аўдыторных гадзін, форма атрымання вышэйшай адукацыі, размеркаванне аўдыторных гадзін, форма атэстацыі.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя літаратуры» (спецыяльнасць 1–02 03 01 «Беларуская мова і літаратура») разлічана на 180 гадзін. З іх 80 аўдыторных гадзін: 50 лекцыйных (2 КСР) і 30 практычных (2 КСР). 4,5 заліковыя адзінакі. Форма атэстацыі – залік (VI ссеместр), экзамен (VII семестр).

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя літаратуры» (спецыяльнасць 1-02 03 03 “Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)” разлічана на 164 гадзіны. З іх 80 аўдыторных гадзін: 50 лекцыйных (2 КСР) і 30 практычных (2 КСР). 4 заліковыя адзінкі. Форма атэстацыі – экзамен (VII семестр).

На самастойную работу студэнтаў (спецыяльнасць 1–02 03 01 «Беларуская мова і літаратура») адведзена 64 гадзіны: тэма 1.1 – 6 гадзін, тэма 1.2 – 17 гадзін, тэма 2.1 – 3 гадзіны, тэма 2.2 – 18 гадзін, тэма 3.1 – 5 гадзін, тэма 3.2 – 5 гадзін, тэма 3.3 – 10 гадзін.

На самастойную работу студэнтаў (спецыяльнасць 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)” адведзена 48 гадзіны: тэма 1.1 – 5 гадзін, тэма 1.2 – 10 гадзін, тэма 2.1 – 2 гадзіны, тэма 2.2 – 15 гадзіны, тэма 3.1 – 5 гадзін, тэма 3.2 – 3 гадзіны, тэма 3.3 – 8 гадзін.

Раздзелы (тэмы), па якіх праводзяцца рэйтынгавыя кантрольныя работы: тэмы 1.1 – рэйтынгавая кантрольная работа № 1; тэма 1.2 – рэйтынгавая кантрольная работа № 2; тэмы 2.1– 2.2 – рэйтынгавая кантрольная работа № 3, тэма 3.1 – рэйтынгавая кантрольная работа № 4, тэмы 3.2 – 3.3 – рэйтынгавая кантрольная работа № 5.

На вувучэнне дысцыпліны “Тэорыя літаратуры” (спецыяльнасць 1–02 03 01 «Беларуская мова і літаратура») пры завочнай форме атрымання адукацыі вучэбным планам адводзіцца 80 гадзін. З іх 18 аўдыторных гадзін: 14 лекцыйных, 4 практычныя. 4 заліковыя адзінкі. Форма атэстацыі – экзамен (X семестр).

На самастойную работу студэнтаў завочнай формы атрымання адукацыі (спецыяльнасць 1–02 03 01 «Беларуская мова і літаратура») адведзена 62 гадзіны: тэма 1.1 – 6 гадзін, тэма 1.2 – 18 гадзін, тэма 2.1 – 4 гадзіны, тэма 2.2 – 18 гадзін, 3.1 – 6 гадзін, тэма 3.2 – 4 гадзіны, тэма 3.3 – 6 гадзін.

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў. Пры вывучэнні вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя літаратуры» выкарыстоўваюцца такія формы самастойнай работы, як выкананне індывідуальных заданняў на практычных занятках пад кантролем выкладчыка, выкананне

індывідуальных заданняў пазааўдыторна (кіруемая самастойная работа студэнтаў), напісанне рэфератаў, падрыхтоўка дакладаў для выступлення на студэнцкіх навуковых канферэнцыях і інш.

Размеркаванне гадзін па семестрах:
Для спецыяльнасці 1–02 03 01 «Беларуская мова і літаратура»

Семестр	Усяго	Лекцыі / СКРС	Практычныя/ СКРС	Самастойная работа студэнтаў	Форма кантролю
VI	100	32/2	20/2	44	Залік
VII	80	14/2	6/2	20	Экзамен (36 г.)
Усяго за перыяд навучання	**180**	**46/4**	**26/4**	**64**	**36**

Для спецыяльнасці 1-02 03 03 “Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)”

Семестр	Усяго	Лекцыі / СКРС	Практычныя/ СКРС	Самастойная работа студэнтаў	Форма кантролю
VI	88	32/2	20/2	32	
VII	76	14/2	6/2	16	Экзамен (36г.)
Усяго за перыяд навучання	**164**	**46/4**	**26/4**	**48**	**36**

Вучэбным планам (завочная форма атрымання адукацыі) для спецыяльнасці 1–02 03 01 “Беларуская мова і літаратура” на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Тэорыя літаратуры” прадугледжана 14 лекцыйных і 4 практычных гадзін.

Размеркаванне гадзін па семестрах:

Семестр	Усяго	Лекцыі	Практычныя	Самастойная работа студэнтаў	Форма кантролю
IX	94	8	2	84	
X	50	6	2	42	Экзамен (36 г.)
Усяго за перыяд навучання	**180**	**14**	**4**	**126**	**36**

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

І. АСНОВЫ ТЭОРЫІ ЛІТАРАТУРЫ

1.1 Агульныя праблемы тэорыі літаратуры

1.1.1 *Тэорыя літаратуры і метадалогія ў сістэме літаратуразнаўства.* Узнікненне навукі аб літаратуры. Прадмет і задачы літаратуразнаўства. Асноўныя катэгорыі, паняцці, тэрміны. Дапаможныя навукі ў літаратуразнаўстве. Сувязь з гуманітарнымі, прыродазнаўчымі, тэхнічнымі навукамі. Размежаванне тэорыі, гісторыі, літаратурнай крытыкі па аб’екту даследавання. Прадмет і задачы тэорыі літаратуры. Паняцце пра паэтыку, яе віды. Прадмет і задачы гісторыі літаратуры. Метадалогія сярод літаратуразнаўчых навук.

1.1.2 *Літаратура як від мастацтва.* Месца літаратуры сярод іншых відаў мастацтва. Матэрыялістыстычныя і ідэалістычныя канцэпцыі сутнасці мастацкай творчасці. Антычныя тэорыі мастацтва як перайманне жыцця. Платонаўская тэорыя “ценю ценяў”, мастацтва як “памяць душы”. Перайманне жыцця па закону неабходнасці ці верагоднасці ў канцэпцыі Арыстоцеля. Паняцце катарсісу. “Паэтыка” Арыстоцеля. Развіццё ідэй Платона і Арыстоцеля філосафамі і творцамі Сярэднявечча і Рэнесансу (Аўгусцін Блажэнны, Леанарда да Вінчы, інш.). Эстэтычныя тэорыі новага часу: класіцыстычная (Буало), асветніцкая (Гольбах, Гельвецый, Дзідро). Канцэпцыі сутнасці мастацкай творчасці як суб’ектыўнай творчай здольнасці. Філасофскія ідэі Канта, Фіхтэ, Шапенгаўэра. Разуменне мастацкай творчасці рамантыкамі (Наваліс, Шлегель і інш.). Абсалютызацыя свабоды творцы, рэзкае супрацьпастаўленне мастацтва рэальнаму жыццю, “двухсветавасць” рамантычнай літаратуры. Сутнасць літаратуры як слоўнае выяўленне асабістага псіхалагічнага стану мастака (канцэпцыі А. Пацябні, З. Фрэйда, А. Бергсана, Б. Крачэ). Тэорыі “фенаменалізму” (Н. Гартман, Р. Інгардэн). Мастацтва як адзін з нямногіх сродкаў “свабоднага самавыяўлення” чалавека, спасціжэння экзістэнцыяльнага быцця ў праграмных трактатах К. Ясперса, М. Хайдэггера, П. Сартра. Аб’ектыўна-гістарычныя канцэпцыі сутнасці мастацтва. Філасофская сістэма Гегеля. Асноўныя яе палажэнні: “абсалютная ідэя” і “ідэя прыгожага”. Матэрыялістычная тэорыя М. Чарнышэўскага. Разуменне літаратуры як адлюстравання і выяўлення духоўнага жыцця грамадства прадстаўнікамі культурна-гістарычнай школы (І. Тэн, Г. Гетнер, А. Пыпін і інш.). Сучасныя тэорыі сутнасці мастацкай творчасці (ХХ – ХХI стст .). Тэорыя вобразнай сутнасці мастацтва. Мастацтва як непасрэднае ідэалагічнае пазнанне сацыяльнай характэрнасці чалавечага жыцця і звязанай з ім натуральнай прыроды

(Г. Паспелаў). Тэорыі дыялагічнасці тэксту (М. Бахцін, Ю. Лотман), тэксту як цалкам замкнутай ў сабе сістэмы моўных знакаў (Ю. Лотман). Постмадэрнісцкае разуменне сутнасці творчасці.

1.1.3 *Мастацкі вобраз*. Вобраз як асноўная адзінка мастацкай формы і зместу. Літаратуразнаўчыя падыходы ў трактоўцы прыроды вобраза: 1) уласцівасць мовы мастацкага твора, 2) сістэма канкрэтна-пачуццёвых дэталей. Шырокае і вузкае разуменне тэрміна (вобраз-твор, вобраз-характар, вобраз-карціна, вобраз-дэталь, мастацкі троп). Этапы (узроўні фарміравання мастацкага вобраза (задума, мастацкае ўзнаўленне, успрыманне). Структура мастацкага вобраза як сінтэзнае засваенне акаляючага свету: спалучэнне аб'ектыўнага і суб'ектыўнага, жыццёвай верагоднасці і ўмоўнасці, тыповага і індывідуальна-непаўторнага. Выяўленне мастацкай экспрэсіўнасці ў творы (пафас). Віды пафасу. Аўталагічны і металагічны тыпы вобраза. Гратэскавы вобраз. Падтэкст. Вечныя вобразы, іх мадыфікацыі. Вобраз-характар. Вобраз-тып. Архетып. Сістэма вобразаў у лірычным, эпічным, драматычным творах. Пытанне пра вобраз аўтара, апавядальніка, чытача.

1.2 Літаратурныя роды і жанры.

1.2.1 *Літаратурныя роды.* Тэарэтычнае абгрунтаванне падзелу літаратуры на роды ў залежнасці ад адносін мастацкіх твораў да аб'екта і суб'екта творчасці (Арыстоцель, Гегель, Бялінскі і інш.). Узнаўленне (у эпасе) і выяўленне (у лірыцы) як зыходныя моманты ў агульнай тыпалогіі мастацкай літаратуры. Эпічны свет як цалкам замкнутая ў самой сабе аб'ектыўная рэальнасць. Лірыка як самавыяўленне суб'екта творчасці. Драматычная літаратура як сінтэз эпічнага і лірычнага спосабаў узнаўлення жыцця, як адзінства аб'ектыўнага і суб'ектыўнага пачаткаў мастацкай творчасці. Крытыка дадзенай канцэпцыі. В. Бялінскі пра "змешанасць" трох родаў літаратуры ў мастацкай практыцы. Узнікненне літаратурных родаў па канцэпцыі А. Весялоўскага, наяўнасць у кожным з іх аб'ектыўнага і суб'ектыўнага пачаткаў.

Родавыя асаблівасці зместу і формы эпічных твораў. Спосаб стварэння эпічнага вобраза. Сюжэт як засваенне жыцця ў яго руху і часавым вымярэнні. Апавядальна-апісальная структура эпічнага твора. Прадмет лірычнага выяўлення. Паняцце пра лірычнага героя. Лірычны змест як існаванне і ўзаемадзеянне лірычных матываў. Спецыфіка рытмічнай арганізацыі зместу твора. Драма як узнаўляльны, "пабочны род" (Г. Паспелаў), літаратуры, як магчымасць сінтэзу паміж мастацтвам слова і мастацтвам пантамімы. Самакаштоўнае значэнне дзеяння ў драме, формы яго выяўлення. Функцыя аўтарскай мовы (рэмаркі) ў

драматургічным творы. Вызначальныя рысы эпасу (наяўнасць характараў – дзючых асоб), лірыкі (самавыяўленне лірычнага героя), драмы (абумоўленасць дзеянняў персанажа унутраным парывам). Спецыфіка слова ў мастацкім творы (прамое, ускоснае, іншасказальнае). Асаблівасці мовы эпасу, лірыкі, драмы.

1.2.2 *Жанр і жанравыя формы.* Паняцце пра жанр як форму, у якой існуюць літаратурныя роды. Жанравы змест (тэматыка, праблематыка, пафас і г.д.) і жанравая форма (суб'ектная арганізацыя тэксту, хранатоп, асацыятыўны фон і інш.). Станаўленне жанравай структуры мастацтва слова (вылучэнне эпічных, драматычных, лірычных жанраў). Сістэма жанраў, яе асаблівасці на розных этапах гістарычнага развіцця літаратуры. Нацыянальны характар спецыфікі жанравай сістэмы. Прынцыпы вылучэння жанраў у эпасе, лірыцы, драме. Класічныя жанры, іх генезіс і гістарычная эвалюцыя (ода, элегія, санет, эпіграма, трагедыя, камедыя, інш.). Спецыфіка і адметнасць сатырычнага адлюстравання жыцця. Жанры сатырычнай літаратуры. Жанр і жанравыя формы (жанравыя мадыфікацыі).

1.2.2.1 Жанры лірыкі. Тыпалогія лірычнага роду. Прадметна-тэматычныя разнавіднасці лірычных твораў. Класіфікацыя па тыпах мастацкай змястоўнасці (гераічны, эталагічны, сентыментальны, сатырычны, інш.) і пафасу. Жанры з жорсткім адзінствам формы і зместу (ямб, пастараль, стансы, трыялет, канцона, актава, інш.) на ранніх стадыях мастацкага развіцця. Іх гістарычная эвалюцыя як здольнасць да ўзнаўлення новага тыпу мастацкай змястоўнасці (элегія, эпіграма, санет), да абнаўлення фармальных асаблівасцей (ода, сатыра). Свабоднае спалучэнне мастацкага зместу і формы як прыкмета сучаснай лірыкі. Абнаўленне жанравай сістэмы ў розныя перыяды развіцця літаратуры праз зварот да класічных жанраў і іх перастварэнне. "Новажанры" і аўтарскія формы ў сучаснай паэзіі. Празаізаваныя формы лірыкі (верлібр, верш у прозе, паэма ў прозе).

1.2.2.2 Эпічныя жанры. Старажытнае / антычнае разуменне эпасу як аповеду пра гістарычнае і міфалагічнае мінулае. Тыпалогія эпічнага роду. Эпапея як літаратурны жанр, яе асноўныя характарыстыкі. Выснова Гегеля і Бялінскага пра немагчымасць з'яўлення паэмы-эпапеі ў літаратуры новага часу. Раман як аналаг эпапеі па свайму значэнню ў сістэме жанраў. Пытанне пра час ўзнікнення рамана (М. Бахцін, В. Кожынаў і інш.). Гістарычная эвалюцыя, месца рамана ў сістэме жанраў розных літаратурных напрамкаў. Гегель, В. Бялінскі, М. Бахцін пра спецыфіку жанру. Жанравыя мадыфікацыі рамана ў сусветнай і нацыянальнай

літаратурах. “Сярэднія” і “малыя” апавядальныя формы: аповесць, навела, апавяданне. Іх жанравыя адметнасці і разнавіднасці. Тыпы мастацкага зместу (героіка, сентыментальнасць, рамантыка, трагізм, драматызм, інтэлектуальнасць, інш.).

1.2.2.3 Жанры драмы. Трагедыя: змест назвы. Сувязь старажытнагрэчаскай трагедыі з абрадавымі дзейстамі і абрадавым хорам. Жанравыя характарыстыкі трагедыі, гістарычная эвалюцыя. Пытанне пра трагедыю ў новай літаратуры. Сутнасць трагічнага канфлікту на розных этапах літаратурнага развіцця. Камедыя: гісторыя нараджэння, жанравая спецыфіка. Старажытнагрэчаская і старажытнарымская камедыя. Антычныя трагікі і камедыёграфы. Эпоха Рэнесансу як новы этап у развіцці жанру. Жанравыя формы і разнавіднасці сучаснай камедыі. Літаратурныя і фальклорныя формы драмы эпохі Сярэнявечча, Рэнесансу і Асветніцтва: літургійная драма, містэрыя, інтэрмедыя, інтэрлюдыя, соці, фарс, маралітэ, камедыя дэль артэ і інш. Узнікненне драмы як “сярэдняга” жанру, як п’есы з пераважна драматычным тыпам мастацкага зместу. Меладрама, вадэвіль. Формы міжжанравага сінтэзу (трагікамедыя, трагіфарс).

1.2.2.4 Памежныя (міжродавыя) ўтварэнні. Мастацкія формы са змешанымі родавымі, жанравымі і родава-жанравымі прыкметамі. Праблема родава-жанравага сінтэзу (родава-жанравай дыфузіі) у сучаснай літаратуры. Мастацка-дакументальныя і мастацка-публіцыстычныя жанры: эсэ, споведзь, мемуары, нарыс, памфлет. Літаратурна-фальклорныя жанры: казка, паданне.

Паэма як жанр. Яе гістарычная эвалюцыя. В. Бялінскі пра сутнасць паэмнага ўзнаўлення рэчаіснасці. Прынцыпы класіфікацыі паэмы. Эпічная, лірычная, драматычная, ліра-эпічная, ліра-эпіка-драматычная паэма: асноўныя характарыстыкі. Фальклорная і літаратурная формы балады. Балада рамантычная і рэалістычная: асаблівасці зместу. Суаднесенасць у баладных творах лірычнага, эпічнага і драматычнага пачаткаў. Байка як адзін з самых старажытных жанраў. Генетычная сувязь байкі з казкай пра жывёл. Адметнасць зместу і формы байкі. Драматычныя формы міжжанравага сінтэзу: трагікамедыя, трагіфарс. Жанравая асаблівасць і жанравыя разнавіднасці мемуарнай літаратуры: некролаг, пісьменніцкія нататкі, літаратурны партрэт, дзённік, мастацкая біяграфія.

1.2.2.5 “Аўтарскія” жанравыя формы. Статыка і дынаміка ў сістэме жанру. Паняцце пра жанравы канон. Абнаўленне паэтыкі жанру як перадумова яго існавання на працягу доўгага часу. Пытанне пра

“аўтарскія” жанры і жанравыя формы (на прыкладзе твораў Я. Брыля, А. Разанава, Р. Барадуліна).

II. ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС

2.1 *Літаратурны працэс як сістэма. Перыядызацыя.* Вызначэнне літаратурнага працэсу. Асноўныя катэгорыі і тэрміны. Тэндэнцыі, характар, заканамернасці развіцця слоўнага мастацтва. Праблема паскоранасці. Сутнаснае напаўненне дадзенай праблемы ў савецкім літаратуразнаўстве. Паняцце пра дыскрэтнасць. Традыцыя і наватарства ў літаратуры. Знешнія і ўнутраныя фактары развіцця літаратурнага працэсу. Тэорыя стадыяльнасці. Перыядызацыя сусветнага і нацыянальнага літаратурнага працэсу. Спрэчныя аспекты ў перыядызацыі сусветнай літаратуры. Сучасны літаратурны працэс: часавыя параметры, прынцыпы вылучэння этапаў.

2.2 *Літаратурныя эпохі, кірункі, плыні, школы.* Паняцце пра мастацкую сістэму, творчы метад, эпоху, літаратурны напрамак, школу. Гісторыя літаратурных напрамкаў як гісторыя ўзаемадзеяння і барацьбы паміж імі. Нарматыўныя эстэтычныя прынцыпы і супрацьстаянне ім вялікага таленту.

2.2.1 *Універсальныя мастацкія сістэмы Антычнасці і Сярэднявечча.* Паняцці пра Старажытнасць і Антычнасць. Сінкрэтызм як адметная асаблівасць твораў мастацтва ў гэтыя эпохі. Роля міфалогіі ў станаўленні літаратуры. Складнікі літаратуры, у т.л. гістарыяграфія, філасофская проза, красамоўства, прыродазнаўчыя творы. Зараджэнне літаратурных родаў, відаў, жанраў. Устойлівасць сістэмы стыляў. Завершанасць антычнай паэтыкі. Спецыфіка антычнага вершаскладання. Фармуляванне асноўных эстэтычных паняццяў і катэгорый. Зараджэнне навукі аб літаратуры.

Мастацкая сістэма Сярэднявечча. Складнікі літаратуры. Спалучэнне старажытнага і сярэднявечнага ў ёй. Адпаведнасць саслоўнай структуры сярэднявечнага грамадства. Дзве ідэйна-творчыя плыні ў літаратуры Ранняга Сярэднявечча. Сімволіка і алегарызм мыслення. Сістэма жанраў і стыляў. Шматмоўнасць як адметная рыса эпохі. Перакладная літаратура, яе месца ў літаратурным працэсе. Праблема аўтарства.

2.2.2 *Эпоха Рэнесансу.* Паходжанне назвы. Глыбокая цікавасць да антычнасці і яе мастацтва. Гуманістычная канцэпцыя чалавека і свету. Антрапацэнтрызм. Утопія. Парадаксальнасць эпохі: суіснаванне апалогіі “здаровага сэнсу” і містыкі. Перыяды ў развіцці культуры Рэнесансу.

Сусветна вядомыя постаці мастакоў слова. Рэнесансныя тэндэнцыі на землях ВКЛ.

2.2.3 *Барока і класіцызм.* Часавыя і геаграфічныя межы першых у гісторыі мастацтва літаратурных напрамкаў. Барока як сінтэз мастацтва дзвюх эпох – Сярэднявечча і Рэнесансу. Сутнасць барочнай мастацкай канцэпцыі. Паэтыка літаратурнага барока. Картэзіянства як філасофская аснова класіцызму. Эстэтычная сістэма французскіх “класікаў”. “Паэтыка” Буало. Асноўны канфлікт у суаднесенасці з гістарычным развіццём абсалютызму. Прынцып пераймання (прыроды, антычнага мастацтва). Прынцып строгага рацыяналізму (падзел жанраў, густаў, стыляў; сістэма герояў; правілы чатырох адзінстваў). Фармальныя адзнакі стылю. Арыентацыя на выхаваўчую ролю мастацтва. Прадстаўнікі класіцызму.

2.2.4 *Асветніцтва.* Асветніцтва як ідэйна-культурны рух і мастацкая сістэма. Культ Навукі і Розуму. Канцэпцыя “свабоднага”, “прыроднага”, “чыстага” чалавека. Шляхі негвалтоўнай перабудовы грамадства (ідэя стваральнай працы, выхавання з дапамогай навук і мастацтваў, у народным асяроддзі, з дапамогай маральнай пропаведзі, інш.). Напрамкі (асветніцкі класіцызм, асветніцкі рэалізм, сентыменталізм), жанры, прадстаўнікі.

2.2.5 *Сентыменталізм. Рамантызм.* Пачуццё як асноўная чалавечая каштоўнасць і вымярэнне ў эстэтыцы сентыменталістаў. Зварот да прыроды, да патрыярхальнага стану развіцця грамадства, крытыка цывілізацыі. Дэмакратызацыя героя літаратуры і мовы. Змены ў сістэме жанраў. Паняцце пра перадрамантызм. Тэарэтычныя працы і маніфесты прадстаўнікоў рамантызму (братоў Шлегеляў, Навалiса ў нямецкай літаратуры, Шэллі, Вордстварта, Колрыджа ў англійскай, Гюго ў французскай і інш.). Ідэя абсалютнай свабоды творчасці, прарочай місіі творцы. “Двухсветавасць” мастацтва. Адметнасць рамантычнага героя. “Байранізм” у літаратуры і ў рэальным жыцці. Цікавасць да культуры і мастацтва Сярэднявечча, да сапраўднай, а не міфалагізаванай гісторыі народаў, да хрысціянскіх матываў і вобразаў. Узбагачэнне жанравай сістэмы. Паняцце пра неарамантызм.

2.2.6 *Рэалізм. Натуралізм.* Рэалізм як напрамак і як тып творчасці. Пытанне пра часавыя межы рэалізму. Асноўныя прынцыпы рэалістычнага мастацтва: праўдзівасць, тыповасць, ідэйнасць, народнасць, дэмакратызм, сацыяльнасць, гістарызм. Іх трактоўка ў розныя гістарычныя перыяды. Канцэпцыя чалавека і свету. Пашырэнне тэматыкі твораў. Жыццёпадобнасць героя і абставін. Дэміфалагізацыя літаратуры. Росквіт раманнага жанру. Тыпы рэалізму (крытычны, сацыялістычны, міфалагічны, неарэалізм і інш.). Нарматыўнасць і рэгламентаванасць

тэорыі сацрэалізму, трактоўка прынцыпаў класавасці, партыйнасці, народнасці. Спробы абнаўлення паэтыкі: канцэпцыя сацыялістычны рэалізм як “адкрытая сістэма”.

Нявырашанасць пытання пра месца натуралізму ў сістэме сусветнага літаратурнага працэсу. Погляды Эміля Заля на рэалізм і натуралізм. Асноўныя характарыстыкі натуралізму: абсалютызацыя ў чалавеку “прыроднага пачатку”, біялагічнай існасці, спадчыннасці; фактаграфізм, перанясенне ў літаратуру прынцыпаў навуковага аналізу, пісьменнік як “рэгістратар фактаў”, твор – дакладная копія жыцця. Свядомы зварот да “забароненых” тэм, “нізкіх” фабул, малапрывабных аспектаў жыцця.

2.2.7 *Нерэалістычная літаратура. Дэкаданс*. Філасофія дэкадансу (ідэі Ф. Ніцшэ, А. Шапэнгаўэра, А. Бергсона). Літаратурныя кірункі дэкадансу. Паняцце пра сімвал. Твор як “лес сімвалаў” (Д. Меражкоўскі). Трактат М. Метэрлінка “Скарбы ўтаймаваных” і яго “маленькія драмы” як этапныя ў тэорыі і мастацтве сімвалізму. Сімвалізм паэзіі П. Верлена. Зварот да сімвалаў, іх спецыфіка ў творах беларускіх пісьменнікаў (Купала) Імпрэсіянізм у выяўленчым мастацтве, музыцы, літаратуры. Шматфарбнасць, хутказменлівасць свету і ўражанняў. Змястоўныя і фармальныя адзнакі стылю. М. Багдановіч як паэт-імпрэсіяніст. Эстэтызм: суадносіны мастацтва і жыцця ў тэорыі і практыцы. Асноўныя палажэнні працы О. Уайльда “Выдумкі”, рэалізацыя эстэтычнай праграмы ў яго творах.

2.2.8 *Мадэрнізм. Авангардызм і неаавангардызм.* Вызначэнне паняццяў. Час і прычыны ўзнікнення так званага сучаснага мастацтва. Філасофскія асновы (фрэйдызм, аналітычная псіхалогія К.Г. Юнга і інш.), іх рэалізацыя ў творах пісьменнікаў. Тэарэтычныя праграмы і маніфесты. Літаратурныя кірункі і плыні (кубізм, дадаізм, сюррэалізм, футурызм, імажынізм, экспрэсіянізм, “плынь свядомасці” і інш.). Свядомая ўстаноўка на элітарнасць творчасці. Рашучае адмаўленне прынцыпаў рэалізму і натуралізму, закладзеных папярэднімі напрамкамі традыцый. Перавага формы над зместам. Асноўныя прыёмы і сродкі стварэння мастацкага свету. Канцэпцыя чалавека і свету. Хранатоп. Экзістэнцыялізм як філасофія і літаратурная з’ява 2-й пал. ХХ ст. Асноўныя катэгорыі, іх рэалізацыя ў творчасці французскіх (Ж.П. Сартр, А. Камю), беларускіх (В. Быкаў) пісьменнікаў. Паняцце пра неаавангардызм (“тэатр абсурду”, “новы раман”, “канкрэтная” паэзія).

2.2.9 *Постмадэрнізм.* Постмадэрнізм як сістэма светабачання, метад і напрамак. Сутнасць паняццяў сімулякр, тэкст, генатэкст. Постмадэрнізм – “тэатральнасць сучаснай культуры” (І. Хассан). Асноўныя характарыстыкі

постмадэрнісцкіх твораў: зліццё гістарычных і мастацкіх традыцый, сціранне мяжы паміж "сваім" і "чужым", збліжэнне элітарнай мадэрнісцкай літаратуры з літаратурай масавай, "фіналісцкі" характар культуры. Прыёмы постмадэрнісцкага пісьма, жанры літаратуры.

III. АНАЛІЗ ЛІТАРАТУРНАГА ТВОРА

3.1 Літаратуразнаўчыя метады

3.1.1 *Паняцце пра метад.* Метады мастацкія і навуковыя. Агульнанавуковыя. Літаратуразнаўчае разуменне метаду. Сувязь паняццяў напрамак, стыль__з мастацкім метадам. Гістарычна першыя шляхі вывучэння мастацкага твора. Сучасныя метады і школы. *Міфалагічная і неаміфалагічная (рытуальна-міфалагічная) школы.* Міфалагічная школа і яе вытокі (працы Дж. Віко, І.Г. Гердэра). Уклад нямецкіх рамантыкаў ("Нямецкая міфалогія" Я. Грыма). Рэканструяванне старажытных міфаў на аснове фальклорных твораў розных народаў. Падабенства сюжэтна-вобразнай структуры казак як вынік іх агульнага паходжання з міфаў (браты Грым), дзякуючы законам логікі (Ф. Буслаеў). Пераход фальклорных сюжэтаў у літаратуру, з літаратуры – у народную творчасць іншых народаў (Л. Бараг). Уклад беларускіх этнографаў, фалькларыстаў, літаратуразнаўцаў у развіццё міфалагічнага напрамку.

3.1.2 *Біяграфічны метад.* Праца Ш.А. Сент-Бёва "Літаратурна-крытычныя партрэты". Асноўныя складнікі метаду. Адрозненне літаратуразнаўчага даследавання ад твораў біяграфічнага жанру. Твор як прадукт біяграфічнага аўтара. Развіццё магчымасцей метаду ў працах вучоных у пазнейшыя часы. Выкарыстанне прынцыпаў біяграфічнага метаду ў адукацыйных праграмах для сярэдніх навучальных устаноў і ВНУ Беларусі.

Культурна-гістарычная школа. Апора на пазітывізм (Г. Спенсер, А. Конт). Працяг традыцый Сент-Бёва, выяўленне сувязей твора з рэальнасцю. Сутнасць вылучаных французскім філосафам, гісторыкам, крытыкам І.-А. Тэнам паняццяў "раса", "асяроддзе", "момант". Значэнне метаду ў развіцці літаратуразнаўства. Прадстаўнікі культурна-гістарычнай школы на Беларусі. *Параўнальна-гістарычны метад.* Вылучэнне А.М. Весялоўскім асноўнага элемента ("непадзельная адзінка сюжэта", матыў) у творчасці прадстаўнікоў розных часоў і народаў. Ідэя "самазараджэння" матываў і іх "міграцыі". Эвалюцыйны характар метаду. Пошукі тыпалагічных сыходжанняў і міжлітаратурных сувязей. "Гістарычная паэтыка" А.М. Весялоўскага, яе значэнне для фарміравання

прынцыпа гістарызму. Увага да паўтаральнасці літаратурных з’яў. Параўнальна-гістарычны метад як аснова кампаратывістыкі. Яго суданосіны з агульнанавуковым параўнальным метадам.

3.1.3 *Сацыялагічны метад. Фармальны метад.* Разуменне літаратуры як адной з форм грамадскай свядомасці, твора – як адлюстравання сацыяльна-тыповага ў жыцці чалавека і грамадства. Філасофская аснова метаду: пазітывізм, марксізм – “чалавек як чалавек грамадскі” (К. Маркс). Роля рускай крытыкі XIX ст. (В. Бялінскі, М. Чарнышэўскі, М. Дабралюбаў, Д. Пісараў) у замацаванні асноўных ідэй сацыялагічнага падыходу да мастацтва. Паняцці пра тэндэнцыйнасць і сацыяльны заказ у мастацтве. Прынцыпы класавасці, партыйнасці, народнасці. Выкарыстанне крытыкамі і літаратуразнаўцамі прынцыпаў і прыёмаў іншых навук (філасофіі, псіхалогіі, эстэтыкі, лінгвістыкі, сацыялогіі, культуралогіі, дакладных навук). Развіццё тэорыі ў працах Б. Брэхта, Т. Адорна, А. Хаўзэра, Г. Маркузэ, Г. Лукача і інш. Вульгарызацыя метаду ў савецкім літаратуразнаўстве 1920–30-х гг. Р. Гарадзі і яго тэорыя “рэалізм без берагоў”. Новыя падыходы ў вызначэнні рэалістычнага мастацтва.

Фармальны метад. Фармальная школа і яе набыткі. Артыкул Б. Эйхенбаўма “Як зроблена “Шынель” Гогаля”. Гіпотэза Р. Якабсона і Ю. Тынянава пра сістэмны характар мовы і літаратуры. Літаратурны твор як “канструкцыя”: «…Не рэч, не матэрыял, а адносіны матэрыялаў» (В. Шклоўскі). Акцэнтацыя ўвагі на прыёмы, што дазваляюць пераствырыць рэальны факт у факт літаратурны. Распрацоўка Б. Тамашэўскім пытанняў паэтыкі літаратурных жанраў, паэтычнай мовы, вершаскладання, кампазіцыі (“Кароткі курс паэтыкі”). Твор як закрытая сістэма са сваімі складнікамі. Плённасць метаду для развіцця літаратуразнаўства.

3.1.4 *Псіхалагічны напрамак у літаратуразнаўстве. Структурны метад.* Увага да псіхалогіі аўтара і псіхалогіі чытача. Сувязь з псіхалогіяй мастацкай творчасці (у т.л. агульнай псіхалогіяй Л. Выгоцкага), з лінгвістыкай (А.А. Патабня), з філасофіяй інтуітывізму (А. Бергсон), фрэйдызму (З. Фрэйд), аналітычнай псіхалогіяй (К.Г. Юнг), з дзейнасцю псіхалагічных школ. Вылучэнне ролі індывідуальнага пачатку ў мастацтве. Разуменне твора (і мастацкай дзейнасці творцы) як працэсу глыбока ўнутранага, канчаткова неспасцігальнага. Увага да шматзначнасці, невычарпальнасці мастацкага вобраза. Актуальнасць даследаванняў літаратуры з пазіцый псіхалагічнага падыходу ў наш час.

Структурны метад. Роля членаў Пражскага лінгвістычнага гуртка, Парыжскай семіятычнай школы, Тартуска-маскоўскай школы ў распрацоўцы прыёмаў структурнага аналізу літаратуры як другаснай семіятычнай сістэмы. Вывучэнне твора як рознаўзроўневых элементаў структуры, вылучаных на аснове апазіцыі. Паслядоўнасць этапаў структурнага аналізу. Метадалагічныя прынцыпы структуралізму – прымат

адносін над элементамі, сінхраніі над дыяхраніяй. Ю. Лотман і Дж. Прынс як пачынальнікі постструктуралізму і дэканструктывізму. Артыкул Ж. Дэрыды “Структура, знак і гульня ў дыскурсе гуманітарных навук”. Дэцэнтрацыя тэксту. Крытыка іерархічных апазіцый. Ідэя тэксту, цалкам пазбаўленага кантэксту. *Семіётыка.* Узнікненне навукі пра знакі і знакавыя сістэмы. Размежаванні элементаў структуры па сінхраніі і дыяхраніі, па парадыгматыцы і сінтагматыцы (Пражскі лінгвістычны гурток). Мова як спецыфічны прадмет даследавання. Ідэя інфармацыйнасці знакаў у розных кантэкстах: натуральнай мовы, штучных моў (зносіны “чалавек – машына”), метамовы (мова навук), другаснай мовы (мова культуры). Знак як мінімальная адзінка тэксту. Мастацкі твор як метазнак. Тэкст як сістэма знакаў (кадзіраванне інфармацыі) і сістэма пазазнакавых утварэнняў (мастацкіх вобразаў). Функцыянаванне знакаў і іх тыпалогія.

3.1.5 Герменеўтыка. Кампаратывістыка. Навука пра разуменне і інтэрпрэтацыю мастацкага тэксту. Метад разумення ў філасофіі. Яго этапы: вылучэнне гіпотэзы, рух ад цэлага да часткі, карэкціроўка цэлага ў залежнасці ад сэнсу частак. Гістарычнае і сімваліка-алегарычнае тлумачэнне тэкстаў. Так званае герменеўтычнае кола: немагчымасць звесці сэнс цэлага да сумы сэнсаў кожнай з яго частак, а сумы сэнсаў – да сэнсу цэлага. Паняцце пра дывінацыю. Граматычная і псіхалагічная інтэрпрэтацыі Ф.Д.Э. Шлеермахера. Неабходнасць “суперажывання” (“ужывання”) чытача ў вобразны свет твора дзеля разумення пазіцыі аўтара (В. Дзільтэй). Бясконцасць працэсаў інтэрпрэтацыі (Г.Г. Гадамер). *Рэцэптыўная эстэтыка.* Рэцэпцыя (успрыманне) і асоба рэцыпіента. Дзве формы рэцэпцыі: уласна ўспрыманне (расшыфроўка знакаў, разуменне сэнсу) і рэакцыя на ўспрыманне (думкі, пачуцці). Шматварыянтнасць прачытання і інтэрпрэтацыі твора. Шматстайнасць тыпаў успрымання. Катэгорыі “перадразуменне” і “чаканні” (“даляглядыі чытацкіх чаканняў”) па Г.Р. Яўсу. Дыялог аўтара і чытача ў трактоўцы В. Ізера (паняцці “імпліцытны чытач” і “эксплiцытны чытач”).

Кампаратывістыка. Кампаратывізм як метад і першапачатковы этап параўнальнага вывучэння літаратуры. Тыпы літаратурных сувязей і ўзаемадзеянняў: генетычныя і кантактныя сувязі, тыпалагічныя сыходжанні. Формы і віды кантактных сувязей (унутраныя фактары развіцця літаратурнага працэсу). Паняцце пра рэцэпцыю. Пераклад, яго формы і месца ў літаратуры. Кампаратывістыка і комплекснае вывучэнне літаратуры. Узроўні параўнальнага вывучэння літаратуры. Канцэпцыя кантэкстуальнага вывучэння літаратуры і яе роля ў адукацыйным працэсе ў Беларусі ў 1990-я – пачатку 2000-х гг. Агульнанавуковыя метады. Кантэкстуальнае вывучэнне літаратуры. Комплекснае вывучэнне літаратуры. Міждысцыплінарнае даследаванне літаратуры. Сістэмны падыход (метад) як агульна-навуковая метадалагічная праграма.

Сінергетычная парадыгма і яе выкарыстанне ў літаратуразнаўстве. Набыткі беларускага літаратуразнаўства.

3.2 Стыль у літаратуры

3.2.1 *Паняцце стылю. Сферы ўжывання тэрміна.* Этымалогія слова. Узроўні паняцця стыль: 1) індывідуальны стыль (стыль пісьменніка); 2) стыль пэўнага мастацкіга напрамку; 3) існаваўшыя на працягу доўгага часу ўстойлівыя асаблівасці архітэктуры, выяўленчага мастацтва якога-небудзь народа, якія могуць стаць аб’ектам імітацыі (“старажытнаегіпецкі” стыль, “кітайскі” стыль і інш.); 4) перыяды гісторыі мастацтваў, якія характарызуюцца адзінствам вобразна-пластычнага ладу. Канцэпцыя Д. Ліхачова змены стыляў як асновы перыядызацыі сусветнага літаратурнага працэсу. Адзінства, усеабдымнасць, строгая падпарадкаванасць твораў пануючым нормам стылю на ранніх этапах мастацтва. Парушэнне першапачатковай цэласнасці вялікіх стыляў з развіццём літаратуры (эпоха Адраджэння, класіцызм). Разбурэнне буйных стылявых агульнасцей, росквіт яркіх індывідуальных стыляў у XIX ст. Мадэрнізм як мноства разнародных стылявых плыняў, хаатычнасць карціны сучаснага мастацтва. Стыль пісьменніка і стыль канкрэтнага твора. Стылявыя зыходжанні і адрозненні. Стыль, стылявая плынь, стылявая манера, стылізацыя: сутнасць тэрмінаў.

3.2.2 *Стылі агульна мастацкія і літаратурныя. Аўтарскія стылі.Элементы стылю мастацкага твора.* Розныя падыходы ў трактоўцы стылю: 1) агульнасць ідэйнага зместу і мастацка-вобразных асаблівасцей; 2) устойлівая цэласнасць вобразнай сістэмы, сродкаў мастацкай выразнасці, прыёмаў. Стыль і метад як аснова існавання адзінства мастацкай формы (стыль) і мастацкага зместу (метад). Паняцце пра стылявую дамінанту. Стыль пісьменніка як сістэма, яе рухомасць, зменлівасць і адначасовая цэласнасць. “Складнікі” стылю, выяўленне ў іх адметнай сутнасці вобразаў, сюжэтна-кампазіцыйных прыёмаў, моўных сродкаў і інш. Мова як адзіны агульны для ўсіх творцаў стылеўтваральны элемент.

3.3. Вывучэнне мастацкага твора

3.3.1 *Структура літаратурнага твора.* Сутнасць тэрмінаў змест і форма, іх дыялектычная непарыўнасць. Гістарычная зменлівасць прынцыпаў стварэння мастацкага твора. Цэласнасць мастацтва як асноўны прынцып класічнай эстэтыкі і літаратуразнаўства. Ідэі прадстаўнікоў “фармальнай” школы, “вымяральнай эстэтыкі”, канструктывістаў ідэнтычнасці мастацкага твора самому сабе, адрыў формы ад сацыяльна-каштоўнасных бакоў жыцця. Разуменне ідэалістычнай эстэтыкай,

прадстаўнікамі экзістэнцыялізму, фенаменалогіі, "новай крытыкі" мастацкага твора як чыста духоўнай з'явы. Суадносіны зместу і формы ў канкрэтным творы. "Полюсы" зместу і формы. Элементы змястоўнай арганізацыі і элементы формы. Месца кампазіцыі ў структуры твора. Тыпы кампазіцыі. Паняцце пра твор, цыкл, фрагмент, варыянт (рэдакцыю). Кананічны варыянт. *Твор як сістэма знакаў.* Паняцце пра твор і тэкст. Тэкст у філалогіі (мовазнаўства і літаратуразнаўства), культуралогіі, семіётыцы. Структуралісцкая канцэпцыя тэксту як "асобнага ўжо закончанага і ўнутрана самастойнага цэлага" (Ю. Лотман). Узроўні аналізу тэксту. Ю. Бораў пра этапы паслядоўнасці структуралісцкага вывучэння: аксіяматызацыя, дысацыяцыя, асацыяцыя, ідэнтыфікацыя, інтэграцыя. Постмадэрнісцкая канцэпцыя тэксту. Паняцце пра генатэкст.

3.3.2 *Інтэртэкстуальнасць.* Гісторыя ўзнікнення тэрміна. М. Бахцін пра дыялог пісьменніка з папярэдняй і сучаснай яму літаратурамі. Ідэя "дыялогу" ў Ю. Крысцевай. Пашырэнне паняцця інтэртэкст у навейшай філасофіі. Інтэртэкстуальнасць як узаемапранікненне тэкстаў розных часавых слаёў, складаная пераклічка чужых галасоў, шматгалоссе. Прыёмы сувязі з іншымі творамі: эпіграф, пародыя, перыфраз, цытаванне (рэмінісцэнцыя, алюзія), выкарыстанне крылатых слоў і выразаў, вядомых з літаратурных узораў, наследаванне, адштурхоўванне, варыяцыя, запазычванне, парадыраванне, стылізацыя. "Літаратура ў літаратуры" на розных гістарычных этапах.

3.3.3 *Іерархія ў літаратуры.* Функцыянаванне літаратурнага твора ў грамадстве. Праблема запатрабаванасці твораў сучаснікамі аўтара і нашчадкамі. Літаратура "верху" і "нізу". Паняцце пра літаратурную класіку. Шляхі яе вылучэння. Патрабаванні да класічнага твора. Рухомасць і зменлівасць "класічнага спісу". Сусветная і нацыянальная класіка. Праблема мадэрнізацыі класічных твораў. Белетрыстыка як сярэдзінная з'ява на іерархічнай лесвіцы. Шматзначнасць тэрміна. Узроўні белетрыстычнай "шкалы", яе ўласныя "верх" і "ніз". "Папулярная літаратура", "бульварная літаратура", "паралітаратура" як з'ява ў мастацтве слова XIX і XX стст. Сучасная масавая літаратура, яе жанры, асаблівасці зместу, формы, так званага стылю. Рухомасць межаў паміж трыма складнікамі літаратуры.

3.3.4 *Этапы вывучэння і ацэнка твораў.* Апісанне, аналіз, інтэрпрэтацыя, кантэкстуальнае параўнанне як паслядоўныя крокі ў спасціжэнні зместу і формы мастацкага твора. Сутнасць кожнага этапа. Прынцыпы навуковага даследавання (аб'ектыўнасць, доказнасць, гістарызм, цэласнасць зместу і формы, павага да асобы аўтара і інш.).

Крытэрыі выбару аспектаў разгляду (асаблівасці твора, абраны метад даследавання, запатрабаванні часу і г. д.). Даследчыцкая аргументацыя вывадаў і ацэнкі мастацкіх асаблівасцей твора.

3.3.5 *Паняцце пра цэласны і кантэкстуальны аналіз твора*. Праблема цэласнага вывучэння літаратурнай з'явы. Мастацкі твор як непадзельнае адзінства зместу і формы. Элементы зместу і формы, іх вылучэнне і разгляд пры цэласным аналізе. Вывучэнне твора ў кантэксце творчасці (пэўнага перыяду ў творчасці) пісьменніка, у кантэксце пэўнага перыяду, ва ўзаемадзеянні з іншымі творамі папярэднікаў і нашчадкаў аўтара, у кантэксце твораў нацыянальнай і сусветнай літаратуры.

3.3.6 *Літаратуразнаўчыя жанры.* Спецыфіка тэарэтычнага, гісторыка-літаратурнага, крытычнага прачытання мастацкіх з'яў. Жанры навуковыя і навукова-папулярныя: манаграфія, навуковая біяграфія, нарыс жыцця і творчасці, творчы партрэт, штрыхі да партрэта, артыкул, эсэ, рэцэнзія, анатацыя, разважанне, водгук і інш. Жанравыя мадыфікацыі манаграфіі, артыкула, анатацыі (навуковая, мастацка-папулярная). Пародыя як жанр крытыкі. Набыткі нацыянальнага літаратуразнаўства/

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА
вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя літаратуры»
(дзённая форма атрымання адукацыі)

Нумар тэмы, заняткаў	Назва тэмы, заняткаў, пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін				Самастойная работа студэнта	Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	Кіруемая самастойная работа студэнта				
1	2	3	4	7	6	7	8	9	10
	Тэорыя літаратуры	**46**	**26**		**4 (л) 4 (п)**	64/48*			
VI семестр									
1	**АСНОВЫ ТЭОРЫІ ЛІТАРАТУРЫ**	**18**	**12**		**2 (п)**	23[1]/ 15*[2]			
1.1	***Агульныя праблемы тэорыі літаратуры***	***6***	***2***			***6/5****			
1.1.1	*Тэорыя літаратуры і метадалогія ў сістэме літаратуразнаўства.* 1. Прадмет і задачы літаратуразнаўства. Асноўныя катэгорыі, паняцці, тэрміны. Дапаможныя навукі ў літаратуразнаўстве. Сувязь з іншымі навукамі. 2. Размежаванне тэорыі, гісторыі, літаратурнай крытыкі па аб'екту даследавання. Прадмет і задачы тэорыі літаратуры. Паняцце пра паэтыку, яе віды. 3. Метадалогія сярод літаратуразнаўчых навук. Метад мастацкі і метад літаратуразнаўчы: агульнае і адрознае.	2				2/1*	Вучэб. табліца Катэгорыі і тэрміны	Асн.: [1] [2] Дад.: [9]	Франтальнае апытанне

[1] Для спецыяльнасці 1–02 03 01 "Беларуская мова і літаратура".
[2] Для спецыяльнасці 1–02 03 03 "Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)".

1.1.2	*Літаратура як від мастацтва. Сутнасць мастацкай творчасці* 1. Антычныя тэорыі мастацтва як пераймання жыцця. Эстэтычныя тэорыі новага часу: класі-цыстычная (Буало) і асветніцкая (Гольбах, Гельвецый, Дзідро). 2. Канцэпцыі сутнасці мастацкай творчасці як суб’ектыўнай творчай здольнасці. Абсалютызацыя свабоды творцы, “двухсветавасць” рамантычнай літаратуры. Літаратура як слоўнае выяўленне аса-бістага псіхалагічнага стану мастака Мастацтва як сродак спасціжэння экзістэнцыяльнага быцця. 3. Аб’ектыўна-гістарычныя канцэпцыі сутнасці мастацтва. (Гегель, І.Тэн, Г.Гетнер, А.Пыпін і інш.). Вульгарна-сацыялагічны напрамак ў літара-туразнаўстве. 4. Сучасныя тэорыі сутнасці мастацкай творчасці (ХХ – ХХІ стст .).	2				2/2*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [2] Дад.: [7]	Скдаданне цытатнага плана
1.1.3	*Мастацкі вобраз* 1. Вобраз як асноўная адзінка мастацкай формы. Вызначэнне тэрміна. Яго шырокае і вузкае разуменне. 2. Этапы (узроўні фарміравання мастацкага вобраз. Структура мастацкага вобраза як сінтэзнае засваенне акаляючага свету. Выяўленне мастацкай экспрэсіўнасці ў творы (пафас). 3. Аўталагічны і металагічны тыпы вобраза. Гратэскавы вобраз. Падтэкст. Вечныя вобразы, іх мадыфікацыі. Вобраз-характар. Вобраз-тып. Архетып. 4. Сістэма вобразаў у лірычным, эпічным, драматычным творах. Пытанне пра вобразы аўтара і чытача.	2	2			2/2*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [2] [3] Дад.: [4] [10]	РКР № 1
1.2	***Літаратурныя роды і жанры***	***12***	***10***		***2 (п)***	***17/10****			
1.2.1	*Літаратурныя роды* 1. Тэарэтычнае абгрунтаванне падзелу літаратуры на роды (Арыстоцель, Гегель, Бялінскі і інш.). Канцэпцыя	2				2/1*	Тэксты для аналізу.	Асн.: [1] [2]	Напісанне рэфератаў

	ўзнікнення літаратурных родаў А.Весялоўскага ў агульнай тыпалогіі мастацкай літаратуры. 2. Родавыя асаблівасці зместу і формы эпічных твораў. Прадмет лірычнага выяўлення. Паняцце пра лірычнага героя. Лірычны змест як існаванне і ўзаемадзеянне лірычных матываў. 3. Драма як узнаўляльны “пабочны род” (Г.Паспелаў). 4. Спецыфіка слова, асаблівасці мовы эпасу, лірыкі, драмы.						Схема прынцыпаў размежавання родаў	Дад.: [6]	
1.2.2	*Літаратурныя жанры і жанравыя формы* 1. Паняцце пра жанр. Сістэма жанраў, яе асаблівасці на розных этапах гістарычнага развіцця літаратуры. Нацыянальны характар спецыфікі жанравай сістэмы. 2. Прынцыпы вылучэння жанраў у эпасе, лірыцы, драме. Класічныя жанры, іх генезіс і гістарычная эвалюцыя. Жанры сатырычнай літаратуры. 3. Асаблівасці формы верлібра, белага верша, вольнага верша. 4. Санет і яго жанравыя мадыфікацыі. 5. Апавяданне і яго жанравыя формы.	2	2			2/2*	Табліца “Літаратурныя жанры”	Асн.: [1] [2] [3] Дад.: [3] [10]	Напісанне рэфератаў
1.2.2.1	*Жанры лірыкі* 1. Тыпалогія лірычнага роду. Прадметна-тэматычныя разнавіднасці лірычных твораў. Класіфікацыя па тыпах мастацкай змястоўнасці. 2. Абнаўленне жанравай сістэмы ў розныя перыяды развіцця літаратуры праз зварот да класічных жанраў і іх перастварэння. “Наважанры” і аўтарскія формы ў сучаснай паэзіі. 3. Празаічныя формы лірыкі (верлібр, верш у прозе, паэма ў прозе).	2	2			3/2*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [2] [3] Дад.: [3] [10]	Літаратурны дыктант
1.2.2.2	*Эпічныя жанры* 1. Тыпалогія эпічнага роду. Эпапея як літаратурны жанр. Раман як аналаг эпапеі, яго генезіс і эвалюцыя. Жанравыя	2	2			3/1*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [2]	Франтальнае апытванне

	мадыфікацыі рамана ў сусветнай і нацыянальнай літаратурах. “Сярэднія” і “малыя” апавядальныя формы: іх жанравыя адметнасці і разнавіднасці. 2. Тыпы мастацкага зместу (героіка, сентыментальнасць, рамантыка, трагізм, драматызм, інтэлектуальнасць, раманічны, эталагічны, інш.) і іх выяўленасць у розных эпічных жанрах.							Дад.: [4] [10]	
1.2.2.3	*Жанры драмы* 1. Жанравыя характарыстыкі трагедыі, гістарычная эвалюцыя Сутнасць трагічнага канфлікту на розных этапах літаратурнага развіцця. 2. Камедыя: гісторыя нараджэння, жанравая спецыфіка. Жанравыя формы і разнавіднасці сучаснай камедыі. 3. Літаратурныя і фальклорныя формы драмы. Драма як “сярэдні” жанр., Меладрама, вадэвіль. Формы міжжанравага сінтэзу (трагікамедыя, трагіфарс).	2	2			3/2*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [2] Дад.: [4] [10]	Напісане рэфератаў
1.2.2.4	*Памежныя (міжродавыя і міжжанравыя) утварэнні* 1. Мастацкія формы са змешанымі родавымі, жанравымі і родава-жанравымі прыкметамі. Праблема жанравага сінтэзу ў сучаснай літаратуры. 2. Паэма як жанр. Прынцыпы класіфікацыі. Фальклорная і літаратурная формы балады. Байка. 3. Драматычныя формы міжжанравага сінтэзу: трагіка-медыя, трагіфарс. 4. Жанравая асаблівасць і жанравыя разнавіднасці мемуарнай літаратуры.	2			2(п)	2/1*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [3] Дад.: [3] [4]	Складанне літаратура-знаўчых слоўнікаў
1.2.2.5	Аўтарскія жанравыя формы 1. Абнаўленне жанравай сістэмы праз эвалюцыю класічных форм (на прыкладзе санета). 2. Стварэнне новых жанравых форм (на прыкладзе творчасці А.Разанава, Р.Барадуліна і інш.).		2			2/1*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [2] Дад.: [4]	РКР № 2
2	**ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС**	**14**	**8**		**2 (л)**	**21**/17*			

2.1	***Літаратурны працэс як сістэма***	***4***			***2 (л)***	***3/2***			
2.1.1	*Унутраныя і знешнія фактары развіцця літаратуры* 1. Вызначэнне літаратурнага працэсу. 2. Асноўныя катэгорыі, і тэрміны. 3. Знешнія і ўнутраныя фактары развіцця літаратурнага працэсу. 4. Літаратурныя эпохі, кірункі, плыні, школы.	2				1/1*	Літара-тура-знаўчыя слоўнікі	Асн.: [1] [2] Дад.: [7] [10]	
2.1.2	*Паняцце стадыяльнасці* 1. Тэорыя стадыяльнасці. 2. Праблема паскоранасці.	1				1/1*		Асн.: [1] [2] Дад.: [7]	
2.1.3	Перыядызацыя сусветнага літаратурнага працэсу. 1. Перыядызацыя сусветнай літаратуры. 2 Перыядызацыя нацыянальнай літаратуры.	1				1/1*	Схема перыя-дызацыі літ. працэсу	Асн.: [1] [2] Дад.: [7]	Падрыхтоўка хранала-гічнай табліцы
2.2	***Літаратурныя эпохі і кірункі***	***10***	***8***			***18/15****			
2.2.1	*Універсальныя мастацкія сістэмы Антычнасці і Сярэднявечча* 1. Паняцці пра Старажытнасць, антычнасць. Сінкрэтызм як адметная асаблівасць твораў. Роля міфалогіі ў станаўленні літаратуры. Устойлівасць сістэмы стыляў. 2. Дзве ідэйна-творчыя плыні ў літаратуры Ранняга Сярэднявечча. Склад літаратуры, спалучэнне старажытнага і сярэднявечнага ў ёй. Сістэма жанраў. Шматмоўнасць. Перакладная літаратура.	2				2/2*	Камп'ю тарная прэзента цыя	Асн.: [1] [2] [3] Дад.: [7] [10]	Падрыхтоўка прэзента цый
2.2.2	*Эпоха Рэнесансу* 1. Паходжанне назвы. Гуманістычная канцэпцыя чалавека і свету. Антрапацэнтрызм. Парадаксальнасць эпохі. 2. Тры перыяды ў развіцці культуры Рэнесансу. Рэнесансныя тэндэнцыі на землях ВКЛ.	1	2			2/1*	Камп'ю тарная прэзента цыя	Асн.: [1] [2] Дад.: [4]	Напісанне рэфератаў

								[10]	
2.2.3	*Барока. Класіцызм* 1. Часавыя і геаграфічныя межы літаратурных напрамкаў. 2. Сутнасць барочнай мастацкай канцэпцыі. Паэтыка літаратурнага барока. 3. Эстэтычная сістэма французскага класіцызму. Прынцып строгага рацыяналізму (падзел жанраў, густаў, стыляў; сістэма герояў; правілы 3-х адзінстваў). Арыентацыя на выхаваўчую ролю мастацтва.	1				2/2*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [2] [3] Дад.: [4] [10]	Падрых-тоўка паведам-леннняў
2.2.4	*Асветніцтва* 1. Асветніцтва як ідэйна-культурны рух і мастацкая сістэма. 2. Канцэпцыя “свабоднага”, “прыроднага”, “чыстага” чалавека. 3. Напрамкі (асветніцкія класіцызм, асветніцкі рэалізм, сентыменталізм) і жанры асветніцкай літаратуры.	1				2/1*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [2] Дад.: [4]	
2.2.5	*Сентыменталізм. Рамантызм* 1. Паняцце пра перадрамантызм. Пачуццё як асноўная чалавечая каштоўнасць і вымярэнне ў эстэтыцы сентымен-талістаў. Дэмакратызацыя героя літаратуры і мовы. Змены ў сістэме жанраў. 2. Тэарэтычныя працы і маніфесты прадстаўнікоў рамантызму. Ідэя абсалютнай свабоды творчасці, прарочай місіі паэта. Двухсветавасць мастацтва. “Байранізм” у літа-ратуры і ў рэальным жыцці. Узбагачэнне сістэмы літаратурных жанраў. Паняцце пра неарамантызм.	2	2			2/2*	Камп’ю тарная прэзента цыя	Асн.: [1] [2] Дад.: [4] [7]	Абарона прэзента-цый
2.2.6	*Рэалізм. Натуралізм* 1. Рэалізм як напрамак і як тып творчасці. Пытанне пра часавыя межы рэалізму. 2. Асноўныя прынцыпы рэалістычнага мастацтва: Канцэпцыя чалавека і свету. Пашырэнне тэматыкі. Жыццёпадобнасць героя. Дэміфілагізацыя літаратуры.		2		2 (л)	2/2*	Камп’ю тарная прэзента цыя	Асн.: [1] [3] Дад.: [4] [10]	Падрых-тоўка прэзента-цый

	Роск-віт раманнага жанру. 3. Тыпы рэалізму. Нарматыўнасць і рэгламентаванасць тэорыі сацыялістычнага рэалізму. 4. Погляды Эміль Заля на рэалізм і натуралізм. Абсалютызацыя ў чалавеку “прыроднага пачатку”, біялагічнай існасці. Фактаграфізм. Пашырэнне тэматыкі творчасці.								
2.2.7	*Нерэалістычная літаратура. Дэкаданс* 1. Літаратурныя кірункі дэкадансу. 2. Сімвалізм.Твор як “лес сімвалаў” (Д.Мераржкоўскі). Зварот да сімвалаў і спецыфіка іх выкарыстання беларускімі пісьменнікамі. 3. Імпрэсіянізм у выяўленчым мастацтве, музыцы, літаратуры. 4. Імажынізм у беларускай літаратуры.	1				2/2*	Камп’ю тарная прэзента цыя	Асн.: [1] [2] Дап.: [7] [10]	
2.2.8	*Мадэрнізм. Авангардызм і неавангардызм* 1. Вызначэнне паняццяў. 2. Філасофскія асновы (фрэйдызм, аналітычная псіхалогія К.Г. Юнга і інш.), іх рэалізацыя ў творах пісьменнікаў. 3. Тэарэтычныя праграмы і маніфесты. 4. Літаратурныя кірункі і плыні (кубізм, дадаізм, сюррэалізм, футурызм, імажынізм, экспрэсіянізм, “плынь свядомасці” і інш.). 5. Экзістэнцыялізм як філасофія і літаратурная з’ява 2-й пал. XX ст. Асноўныя катэгорыі, іх рэалізацыя ў творчасці французскіх (Ж.П. Сартр, А. Камю), беларускіх (В. Быкаў) пісьменнікаў. 6. Паняцце пра неаавангардызм (“тэатр абсурду”, “новы раман”, “канкрэтная” паэзія).	1	2			2/2*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [2] [3] Дад.: [7] [10]	Складанне кароткага слоўніка тэрмінаў
2.2.9	*Постмадэрнізм* 1. Час і прычыны ўзнікнення так званага сучаснага мастацтва. Тэарэтычныя праграмы і маніфесты, кірункі	1				2/1*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [2]	РКР № 3

	мадэрнізму. Асноўныя прыёмы і сродкі стварэння мастацкага свету. 2. Постмадэрнізм як сістэма светабачання, метад і напрамак. 3. Асноўныя характарыстыкі постмадэрнісцкіх твораў. Паняцце генатэксту. 4. Прыёмы постмадэрнісцкага пісьма, жанры літаратуры.							Дад.: [7] [10]	
	Усяго ў VI семестры	**32**	**20**		**2 (л) 2 (п)**	**44/32***			
				VII семестр					
3.	**АНАЛІЗ ЛІТАРАТУРНАГА ТВОРА**	**14**	**6**		**2 (л) 2 (п)**	**20/16***			
3.1	***Літаратуразнаўчыя метады і школы***	***4***	***2***			***5/5****			
3.1.1	<u>Паняцце метаду. Метады навуковыя і мастацкія.</u> 1. Метады мастацкія і навуковыя. Агульнанавуковыя. Літаратуразнаўчае разуменне метаду. 2. Гістарычна першыя шляхі вывучэння мастацкага твора. 3. Сучасныя метады і школы.	1				1/1*	Тэксты для рэ-ферыра-вання	Асн.: [1] [2] Дад.: [9] [10]	Падрых тоўка гістарыч-най даведкі па тэме.
3.1.2	*Міфалагічная і неаміфалагічная школы. Біяграфічны метад. Культурна-гістарычная школа* 1. Міфалагічная школа і яе вытокі (працы Дж. Віко, І.Г. Гердэра). 2. Уклад беларускіх этнографаў, фалькларыстаў, літаратуразнаўцаў у развіццё міфалагічнага напрамку. 3. Праца Ш.А. Сент-Бёва “Літаратурна-крытычныя партрэты”. Асноўныя складнікі метаду. 4. Культурна-гістарычная школа.	1	2			1/1*	Тэксты для рэ-ферыра-вання	Асн.; [1] [2] Дад.: [10]	
3.1.3	*Параўнальна-гістарычны метад. Сацыялагічны і фармальны метады*	1				1/1*	Тэксты для	Асн.: [1] [2]	

	1. Параўнальна-гістарычны метад. “Гістарычная паэтыка” А.М. Весялоўскага, яе значэнне для фарміравання прынцыпа гістарызму. 2. Параўнальна-гістарычны метад як аснова кампаратывістыкі. Яго суданосіны з агульнанавуковым параўнальным метадам. 3. Сацыялагічны метад. Філасофская аснова метаду: пазітывізм, марксізм – “чалавек як чалавек грамадскі” (К. Маркс). 4. Фармальны метад. Фармальная школа і яе набыткі.						аналізу	Дад.: [1] [4]	
3.1.4	*Псіхалагічны кірунак у літаратуразнаўстве. Структурны метад. Семіётыка. Герменеўтыка. Рэцэптыўная эстэтыка. Кампаратывістыка.* 1. Псіхалагічны напрамак у літаратуразнаўстве. Увага да псіхалогіі аўтара і псіхалогіі чытача. 2.Структурны метад. Вывучэнне твора як рознаўзроўневых элементаў структуры, вылучаных на аснове апазіцыі. 3. Герменеўтыка. Навука пра разуменне і інтэрпрэтацыю мастацкага тэксту. Метад разумення ў філасофіі. Яго этапы: вылучэнне гіпотэзы, рух ад цэлага да часткі, карэкціроўка цэлага ў залежнасці ад сэнсу частак. Гістарычнае і сімволіка-алегарычнае тлумачэнне тэкстаў. 4. Кампаратывістыка. Кампаратывізм як метад і першапачатковы этап параўнальнага вывучэння літаратуры. 5. Тыпы літаратурных сувязей і ўзаемадзеянняў: генетычныя і кантактныя сувязі, тыпалагічныя сыходжанні.	1				1/1* 1/1*	Француз ская семио-тика. – М, 2000.	Асн.: [1] [2] [3] Дад.: [7] [10]	РКР № 4
3.2	***Стыль у літаратуры***	***2***	***2***		***2 (л)***	***5/3****			
3.2.1	*Паняцце стылю. Сферы ўжывання тэрміну*	1				2/1*	Тэксты	Асн.:	Падбор

	1. Паняцце стылю. Этымалогія слова. 2. Сферы ўжывання тэрміна. 3. Узроўні паняцця стыль: 1) індывідуальны стыль (стыль пісьменніка); 2) стыль пэўнага мастацкіга напрамку; 3) існаваўшыя на працягу доўгага часу ўстойлівыя асаблівасці архітэктуры, выяўленчага мастацтва якога-небудзь народа, якія могуць стаць аб’ектам імітацыі (“старажытнаегіпецкі” стыль, “кітайскі” стыль і інш.); 4) перыяды гісторыі мастацтваў, якія характарызуюцца адзінствам вобразна-пластычнага ладу. 4. Стыль пісьменніка і стыль канкрэтнага твора. Стылявыя зыходжанні і адрозненні. 5. Стыль, стылявая плынь, стылявая манера, стылізацыя: сутнасць тэрмінаў.						для аналізу	[1] [2] Дад.: [1] [2] [10]	урыўкаў з маст. літ. па тэме
3.2.2	*Стылі агульна мастацкія і літаратурныя. Аўтарскі стыль* 1. Агульна мастацкія стылі. 2. Літаратурныя стылі. 3. Аўтарскія стылі.	1				1/1*		Асн.: [1] [2] [3] Дад.: [1] [10]	Падбор цытат з маст. твораў
3.2.3	*Элементы стылю мастацкага твора* 1. Розныя падыходы ў трактоўцы стылю: 1) агульнасць ідэйнага зместу і мастацка-вобразных асаблівасцей; 2) устойлівая цэласнасць вобразнай сістэмы, сродкаў мастацкай выразнасці, прыёмаў. 3. Стыль і метад як аснова існавання адзінства мастацкай формы (стыль) і мастацкага зместу (метад). 4. Паняцце пра стылявую дамінанту. Стыль пісьменніка як сістэма, яе рухомасць, зменлівасць і адначасовая цэласнасць. 5. Мова як адзіны агульны для ўсіх творцаў стылеўтваральны элемент.		2		2 (л)	2/1*	Тэксты для аналізу	Асн.; [1] [3] Дад.: [3] [7] [10]	Паведамленні студэнтаў

3.3	***Вывучэнне мастацкага твора***	***8***	***2***		***2 (п)***	***10/8****			
3.3.1	*Структура літаратурнага твора. Твор як сістэма знакаў.* 1. Сутнасць тэрмінаў змест і форма, іх дыялектычная непарыўнасць. 2. Суадносіны зместу і формы ў канкрэтным творы. “Полюсы” зместу і формы. Элементы змястоўнай арганізацыі і элементы формы. 3. Месца кампазіцыі ў структуры твора. Тыпы кампазіцыі. 4. Твор як сістэма знакаў. Паняцце пра твор і тэкст. Тэкст у філалогіі 5. Постамадэрнісцкая канцэпцыя тэксту. Паняцце пра генатэкст.	2				2/1*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [3] Дад.: [1] [7] [10]	Канспект перша-крыніц
3.3.2	*Інтэртэкстуальнасць* 1. Гісторыя ўзнікнення тэрміна. 2. Інтэртэкстуальнасць як узаемапранікненне тэкстаў розных часавых слаёў, складаная пераклічка чужых галасоў, шматгалоссе. 3. Прыёмы сувязі з іншымі творамі. 4. “Літаратура ў літаратуры” на розных гістарычных этапах.	2	2			1/1*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] Дад.: [7] [12]	Франтальнае апыт-ванне
3.3.3	*Літаратурная іерархія* 1. Іерархія ў літаратуры. 2. Праблема запатрабаванасці твораў сучаснікамі аўтара і нашчадкамі. 3. Літаратура “верху” і “нізу”. Паняцце пра літаратурную класіку. Шляхі яе вылучэння. Патрабаванні да класічнага твора. 4. Белетрыстыка як сярэдзінная з’ява на іерархічнай лесвіцы. Шматзначнасць тэрміна. 5. Сучасная масавая літаратура, яе жанры, асаблівасці зместу, формы, так званага стылю.	2				1/1*	Схема: «Літара-турная іерархія»	Асн. [1] Дад.: [7] [9]	
3.3.4	*Этапы вывучэння і ацэнка літаратурнага твора*	1				2/1*	Тэксты	Асн.:	Эсэ

	1. Апісанне, аналіз, інтэрпрэтацыя, кантэкстуальнае параўнанне як паслядоўныя крокі ў спасціжэнні зместу і формы мастацкага твора. 2. Прынцыпы навуковага даследавання (аб’ектыўнасць, доказнасць, гістарызм, цэласнасць зместу і формы, павага да асобы аўтара і інш.). 3. Крытэрыі выбару аспектаў разгляду (асаблівасці твора, абраны метад даследавання, запатрабаванні часу і г. д.). 4. Даследчыцкая аргументацыя вывадаў і ацэнкі мастацкіх асаблівасцей твора.						для аналізу	[1] [2] [3] Дад.: [8]	
3.3.5	*Паняцце пра цэласны і кантэкстуальны аналіз твора* 1. Праблема цэласнага вывучэння літаратурнай з’явы. Мастацкі твор як непадзельнае адзінства зместу і формы. 2. Вывучэнне твора ў кантэксце творчасці пісьменніка, у кантэксце з іншымі творамі папярэднікаў і нашчадкаў аўтара, у кантэксце нацыянальнай і сусветнай літаратуры.	1				2/2*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] Дад.: [4] [9]	
3.3.6	*Літаратуразнаўчыя жанры* 1. Спецыфіка тэарэтычнага, гісторыка-літаратурнага, крытычнага прачытання мастацкіх з’яў. 2. Жанры навуковыя і навукова-папулярныя. 3. Жанравыя мадыфікацыі манаграфіі, артыкула, анатацыі (навуковая, мастацка-папулярная). 4. Набыткі нацыянальнага літаратуразнаўства.				2 (п)	2/2*	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] Дад.: [4] [8] [9]	РКР № 5
	Усяго ў VII семестры	**14**	**6**		**2 (л) 2(п)**	**20/16***			
	Усяго гадзін	**46**	**26**		**4 (л) 4 (п)**	64/48*			

Форма атэстацыі:
для спецыяльнасці 1–02 03 01 “Беларуская мова і літаратура” – залік (VI семестр), экзамен (VII семестр).
для спецыяльнасці 1–02 03 03 “Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)” – экзамен (VII семестр).

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА
ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ «ТЭОРЫЯ ЛІТАРАТУРЫ»
(завочная форма атрымання адукацыі)

Нумар тэмы, заняткаў	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін				Самастойная работа студэнта	Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	Кіруемая самастойная работа студэнта				
1	2	3	4	7	6	7	8	9	10
	Тэорыя літаратуры	**14**	**4**			**62**			
	IX семестр								
1	**АСНОВЫ ТЭОРЫІ ЛІТАРАТУРЫ**	**4**	**2**			**18**			
1.1	***Агульныя праблемы тэорыі літаратуры***	*2*				6			
1.1.1	*Тэорыя літаратуры і метадалогія ў сістэме літаратуразнаўства* 1. Прадмет і задачы літаратуразнаўства. Асноўныя катэгорыі, паняцці, тэрміны. Дапаможныя навукі ў літаратуразнаўстве. Сувязь з іншымі навукамі. 2. Прадмет і задачы тэорыі літаратуры. Паняцце пра паэтыку, яе віды. 3. Метадалогія сярод літаратуразнаўчых навук. Метад мастацкі і метад літаратуразнаўчы: агульнае і адрознае.	1				3	Камп'ю-тарная прэзентацыя	Асн.: [1] [2] Дад.: [9]	Франталь-нае апытанне
1.1.2	*Літаратура як від мастацтва. Сутнасць мастацкай творчасці* 1. Антычныя тэорыі мастацтва як пераймання жыцця.	1				3	Мастацкія тэксты	Асн.: [1] [2]	Скдаданне цытатнага плана

	Эстэтычныя тэорыі новага часу. 2. Канцэпцыі сутнасці мастацкай творчасці як суб'ектыўнай творчай здольнасці. 3. Аб'ектыўна-гістарычныя канцэпцыі сутнасці мастацтва. 4. Сучасныя тэорыі сутнасці мастацкай творчасці.							Дад.: [7]	
1.2	***Літаратурныя роды і жанры***	**2**	**2**			**12**			
1.2.1	*Літаратурныя роды* 1. Тэарэтычнае абгрунтаванне падзелу літаратуры на роды. 2. Родавыя асаблівасці зместу і формы эпічных твораў. 3. Драма як узнаўляльны "пабочны род" (Г.Паспелаў). 4. Спецыфіка слова, асаблівасці мовы эпасу, лірыкі, драмы.	2				4	Камп'ю-тарная прэзентацыя	Асн.: [1] [2] Дад.: [6]	Напісанне рэферата
1.2.2.	*Памежныя (міжродавыя і міжжанравыя) утварэнні* 1. Мастацкія формы са змешанымі родавымі, жанравымі і родава-жанравымі прыкметамі. 2. Паэма як жанр. Фальклорная і літаратурная формы балады. Байка. 3. Драматычныя формы міжжанравага сінтэзу.		1			4	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [3] Дад.: [7]	Складанне літаратура-знаўчых слоўнікаў
1.2.3	*Аўтарскія жанравыя формы* 1. Абнаўленне жанравай сістэмы праз эвалюцыю класічных форм (на прыкладзе санета). 2. Стварэнне новых жанравых форм (на прыкладзе творчасці А.Разанава, Р.Барадуліна і інш.).		1			4	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [2] Дад.: [5]	Тэст
2	**ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС**	**4**				**16**			
2.1	***Літаратурны працэс як сістэма***	***2***				***8***			
2.1.1	*Унутраныя і знешнія фактары развіцця літаратурнага працэсу* 1. Вызначэнне літаратурнага працэсу. 2. Знешнія і ўнутраныя фактары развіцця літаратурнага працэсу. 3. Літаратурныя эпохі, кірункі, плыні, школы.	1				4	Літаратура знаўчыя слоўнікі	Асн.: [1] [2] Дад.: [4]	
2.1.2	*Тэорыя стадыяльнасці.*	1				1		Асн.:	Франтальнае

	1. Тэорыя стадыяльнасці. 2. Праблема паскоранасці. 3. Стадыяльнасць у дачыненні да літаратурнага працэсу.							[1] [3] Дад.: [4]	апытанне
2.2	***Літаратурныя эпохі, эпохі, кірункі, школы***	***2***				***8***			
2.2.1	*Мадэрнізм. Авангардызм і неавангардызм* 1. Вызначэнне паняццяў. Філасофскія асновы, іх рэалізацыя ў творах пісьменнікаў. 3. Тэарэтычныя праграмы і маніфесты. 4. Літаратурныя кірункі і плыні. 5. Экзістэнцыялізм як філасофія і літаратурная з’ява 2-й пал. ХХ ст. 6. Паняцце пра неаавангардызм.	1				4	Літаратура знаўчыя слоўнікі	Асн.: [1] [3] Дад.: [7]	Складанне кароткага слоўніка тэрмінаў
2.2.2	*Постмадэрнізм* 1. Час і прычыны ўзнікнення так званага сучаснага мастацтва. Тэарэтычныя праграмы і маніфесты, кірункі мадэрнізму. 2. Постмадэрнізм як сістэма светабачання, метад і напрамак. 3. Асноўныя характарыстыкі постмадэрнісцкіх твораў. Паняцце генатэксту. 4. Прыёмы постмадэрнісцкага пісьма, жанры літаратуры.	1				4	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [2] Дад.: [7]	Тэст
	Усяго ў IX семестры	**8**	**2**			**34**			
X семестр									
3.	**АНАЛІЗ ЛІТАРАТУРНАГА ТВОРА**	**6**	**2**			**28**			
3.1	***Літаратуразнаўчыя метады і школы***	***2***				***7***			
3.1.1	*Паняцце метаду. Метады навуковыя і мастацкія* 1. Метады мастацкія і навуковыя. Агульнанавуковыя. Літаратуразнаўчае разуменне метаду. 2. Гістарычна першыя шляхі вывучэння мастацкага твора. 3. Сучасныя метады і школы.	1				3	Камп’ю-тарная прэзентацыя	Асн.: [1] [2] Дад.: [13]	Скласці гістарыч-ную даведку па тэме
3.1.2	*Структурны метад. Семіётыка. Герменеўтыка.*	1				4	Філасофскія	Асн.:	Скласці

	Рэцэптыўная эстэтыка. Кампаратывістыка. Агульнанавуковыя метады 1. Структурны метад. Вывучэнне твора як рознаўзроўневых элементаў структуры, вылучаных на аснове апазіцыі. 2. Герменеўтыка. Навука пра разуменне і інтэрпрэтацыю мастацкага тэксту. 3. Кампаратывістыка. Кампаратывізм як метад і першапачатковы этап параўнальнага вывучэння літаратуры.						слоўнікі	[1] [2] [3] Дад.: [10]	тэрмінала-гічны слоўнік па тэме.
3.2	***Стыль у літаратуры***	***2***				***7***			
3.2.1	*Паняцце стылю. Сферы ўжывання тэрміна* 1. Паняцце стылю. Этымалогія слова. 2. Сферы ўжывання тэрміна. 3. Узроўні паняцця стыль. 4. Стыль пісьменніка і стыль канкрэтнага твора. Стылявыя зыходжанні і адрозненні. 5. Стыль, стылявая плынь, стылявая манера, стылізацыя: сутнасць тэрмінаў.	1				3	Энцыкла педыя ЛІМ	Асн.: [1] [2] Дад.: [7] [13]	Падбор урыўкаў з маст. літ. па тэме
3.2.2	*Стылі агульна мастацкія і літаратурныя. Аўтарскія стылі* 1. Агульна мастацкія стылі. 2. Літаратурныя стылі. 3. Аўтарскія стылі.	1				4	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] [2] Дад.: [13]	Падбор цытат з маст тв.
3.3	***Вывучэнне мастацкага твора***	***2***	***2***			***14***			
3.3.1	*Структура літаратурнага твора. Твор як сістэма знакаў* 1. Сутнасць тэрмінаў змест і форма, іх дыялектычная непарыўнасць. 2. Суадносіны зместу і формы ў творы. 3. Месца кампазіцыі ў структуры твора. Тыпы кампазіцыі.	1				4	Літаратура знаўчыя слоўнікі	Асн.: [1] [3] Дад.: [11]	Канспект перша крыніц

	4. Твор як сістэма знакаў. Паняцце пра твор і тэкст. Тэкст у філалогіі. 5. Постамадэрнісцкая канцэпцыя тэксту. Паняцце пра генатэкст.								
3.3.2	*Інтэртэкстуальнасць* 1. Гісторыя ўзнікнення тэрміна. 2. Прыёмы сувязі з іншымі творамі. 3. “Літаратура ў літаратуры” на розных гістарычных этапах.	1				4	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] Дад.: [10] [12]	Франтальнае апытванне
3.3.3	*Паняцце пра цэласны і кантэкстуальны аналіз твора* 1. Праблема цэласнага вывучэння літаратурнай з’явы. Мастацкі твор як непадзельнае адзінства зместу і формы. 2. Вывучэнне твора ў кантэксце творчасці пісьменніка, у кантэксце перыяду, у кантэксце твораў нацыянальнай і сусветнай літаратуры.		1			3	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] Дад.: [4] [12]	
3.3.4	*Літаратуразнаўчыя жанры* 1. Спецыфіка тэарэтычнага, гісторыка-літаратурнага, крытычнага прачытання мастацкіх з’яў. 2. Жанры навуковыя і навукова-папулярныя. 3. Жанравыя мадыфікацыі манаграфіі, артыкула, анатацыі (навуковая, мастацка-папулярная). 4. Набыткі нацыянальнага літаратуразнаўства.		1			3	Тэксты для аналізу	Асн.: [1] Дад.: [7] [11] [12]	Тэст
	Усяго ў X семестры	**6**	**2**			**28**			
	Усяго гадзін	**14**	**4**			**62**			

Форма атэстацыі – экзамен

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА
ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Лугоўскі, А. І. Тэорыя літаратуры [Электронны рэсурс] : вучэб.-метад. комплекс для спецыяльнасцей 1–02 03 01 "Беларуская мова і літаратура"; 1-02 03 03 "Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)" / А. І. Лугоўскі, І. М. Гоўзіч // Рэпазіторый БДПУ. – Рэжым доступу: http://elib.bspu.by/handle/doc/132. – Дата доступу: 24.06.2016.

2. Лугоўскі, А. І. Уводзіны ў літаратуразнаўства [Электронны рэсурс] : вучэб.-метад. комплекс для спецыяльнасцей 1–02 03 01 "Беларуская мова і літаратура"; 1-02 03 03 "Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)" / А. І. Лугоўскі // Рэпазіторый БДПУ. – Рэжым доступу: http://elib.bspu.by/handle/doc/2318. – Дата доступу: 26.09.2019.

3. Хомякова, О. Р. Введение в литературоведение [Электронный ресурс] : учеб.-метод. комплекс для специальностей 1-02 03 02 "Русский язык и литература"; 1-02 03 04 "Русский язык и литература Иностранный язык (с указанием языка)" / О. Р. Хомякова // Репозиторий БГПУ. – Режим доступа: http://elib.bspu.by/handle/doc/345. – Дата доступа: 08.06.2019.

Дадатковая літаратура

1. Есин, А. Б. Принципы и приемы анализа литературного произведения : учеб. пособие / А. Б. Есин. – 10-е изд. – М. : Флинта : Наука, 2010. – 244 с.

2. Луговский, А. И. Изучение теории литературы по "Евгению Онегину" / А. И. Луговский // Рус. яз. и лит. – 2011. – № 4. – С. 13–16.

3. Рагойша, В. П. Паэтычны слоўнік / В. П. Рагойша. – 3-е выд., дапрац. і дап. — Мінск : Белар. навука, 2004. – 576 с.

4. Рагойша, В. Тэорыя літаратуры ў тэрмінах : дапам. / В. Рагойша. – Мінск : БелЭН, 2001. – 384 с.

5. Рагойша, В. П. На шляху да Парнаса : давед. маладога літаратара / В. П. Рагойша. – Мінск : Маст. літ., 2003. – 158 с.

6.Рагойша, В. П. Уводзіны ў літаратуразнаўства : вучэб. дапам. / В. П. Рагойша. – Мінск : БелЭН, 2011. – 386 с.

7. Турышева, О.Н. Теория и методология зарубежного литературоведения / О. Н. Турышева. – М. : Наука : Флинта, 2012. – 160 с.

8. Хомякова, О. Р. Теория литературы : учеб. пособие для студентов вузов / О. Р. Хомякова. – Минск : Респ. ин-т высш. шк., 2013. – 359 с.

9. Хализев, В. Е. Теория литературы : учеб. для студентов высш. учеб. заведений / В. Е. Хализев. – 5-е изд., испр.и доп. – М. : Академия, 2013. – 432 с.

10. Яцухна, В. І. Тэорыя літаратуры : дапам. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей ВНУ / В. І. Яцухна. – Гомель : Гомел. дзярж. ун-т, 2006. – 279 с.

ПЕРАЛІК ЗАДАННЯЎ І КАНТРОЛЬНЫХ МЕРАПРЫЕМСТВАЎ КІРУЕМАЙ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

п/п	Назва тэмы	Колькасць гадзін на КСРС		Заданні	Форма выканання
		лекц.	практ.		
VI семестр					
1	**Тэма 1.1.3 *Мастацкі вобраз*** 1. Аўталагічны і металагічны тыпы вобраза. 2. Гратэскавы вобраз. 3. Падтэкст. ***4.*** Вечныя вобразы і іх мадыфікацыі.	2		**Заданні, якія фарміруюць дастатковыя веды па вывучанаму вучэбнаму матэрылу на ўзроўні пазнавання:** Вызначыць тып вобраза ў прапанаваных вершах Я. Купалы, М. Багдановіча, М. Танка, Л. Дранько-Майсюка. **Заданні, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні ўзнаўлення:** Падрыхтаваць рэферат на тэму: “Вечныя вобразы і іх мадыфікацыі”. **Заданні, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні прымянення атрыманых ведаў:** Зрабіць аналіз 3-4 вершаў на тэму: “Вечныя вобразы ў паэзіі Максіма Танка”. Падрыхтаваць мультымедыйны праект “Вечныя вобразы і іх мадыфікацыі”.	Абарона мультымедыйнага праекта, вусныя адказы, кантрольныя пытанні.
	1.2.2.4 Міжродавыя і між-жанравыя утварэнні 1. Паэма 2. Балада 3. Прытча 4. Байка 5. Трагікамедыя		2	**Заданні, якія фарміруюць дастатковыя веды па вывучанаму вучэбнаму матэрылу на ўзроўні пазнавання:** Навучыцца вызначаць родава-жанравыя асаблівасці твораў (байка, балада, прытча) пасля першага іх прачытання або праслухоўвання. **Заданні, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні ўзнаўлення:** Падрыхтаваць пісьмовае паведамленне на тэму: “Родава-жанравыя асаблівасці паэмы Я. Купалы “Магіла льва”і п’есы А. Макаёнка “Трыбунал”.	Выступленні з паведам леннямі, вусныя адказы, кантрольныя пытанні.

				Заданні, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні прымянення атрыманых ведаў: Падрыхтаваць табліцу-схему “Мастацкія формы са змешанымі родава-жанравымі прыкметамі”.	
VII семестр					
3	**Тэма 3.2.3 Элементы стылю мастацкага твора** 1. Стылявая дамінанта. • Верш і проза. • Намінатыўнасць і рытарычнасць. • Маналагізм і рознагалоссе. 2. Стыль пісьменніка як сістэма, яе рухомасць, зменлівасць і адначасовая цэласнасць.	2		**Заданні, якія фарміруюць дастатковыя веды па вывучанаму вучэбнаму матэрылу на ўзроўні пазнавання:** Азнаёміцца з сістэмай мастацкіх дамінант у мастацкім творы паводле Б. Есіна. **Заданні, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні ўзнаўлення:** Падабраць урыўкі з рамана І. Мележа “Людзі на балоце” з рознымі стылявымі дамінантамі. **Заданні, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні прымянення атрыманых ведаў:** Падрыхтаваць рэферат на тэму: “Стыль пісьменніка як сістэма”.	Выступленні з паведамленнямі, вусныя адказы, кантрольныя пытанні.
4	**Тэма 3.3.6 Літаратуразнаўчыя жанры**		2	**Заданні, якія фарміруюць дастатковыя веды па вывучанаму вучэбнаму матэрылу на ўзроўні пазнавання:** Выпісаць з тэрміналагічных слоўнікаў азначэнні літаратуразнаўчых жанраў. **Заданні, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні ўзнаўлення:** Напісаць 2-3 анатацыі да навуковых прац розных літаразнаўчых жанраў.	Аналіз рэцэнзій, вусныя адказы, кантрольныя пытанні

				Заданні, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні прымянення атрыманых ведаў: Падрыхтаваць рэцэнзію на навуковы артыкул, змешчаны ў часопісе “Роднае слова”.	

ПЕРАЛІК ЗАДАННЯЎ І КАНТРОЛЬНЫХ МЕРАПРЫЕМСТВАЎ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

п/п	Назва тэмы	Колькасць гадзін на СРС	Задания	Форма выполнения
		64 / 48*		
1.	1.1.1 Тэорыя літаратуры і метадалогія ў сістэме літаратуразнаўства.	2/2*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Прадмет і задачы літаратуразнаўства. – Дапаможныя навукі ў літаратуразнаўстве. – Паэтыка і яе віды. – Метадалогія сярод літаратуразнаўчых навук.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні.
2.	1.1.2 Літаратура як від мастацтва.	2/2*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Антычныя тэорыі мастацтва як перайманне жыцця. – Эстэтычныя тэорыі новага часу – Канцэпцыі сутнасці мастацка.й творчасці як суб’ектыўнай творчай здольнасці. – Сутнасць літаратуры як слоўнае выяўленне асабістага псіхалагічнага стану мастака. – Аб’ектыўна-гістарычныя канцэпцыі сутнасці мастацтва. – Сучасныя тэорыі сутнасці мастацтва.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні.
3.	1.1.3 Мастацкі вобраз.	2/2*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Літаратуразнаўчыя пыдыходы ў трактоўцы вобраза. – Узроўні фарміравання мастацкага вобраза. – Структура мастацкага вобразу. – Аўталагічны і металагічны тыпу вобраза.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні.

4.	1.2.1 Літаратурныя роды.	2/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Тэарэтычнае абгрунтаванне падзелу літаратуры на роды. – Тээрэтычныя работы Арыстоцеля, Гегеля, Бялінскага. – Канцэпцыя А. Весялоўскага аб узнікненні літаратурных родаў.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Заканспектаваць урыўкі з работ Арыстоцеля, Гегеля, Бялінскага.
5.	1.2.2 Жанр і жанравыя формы.	2/2*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Жанравы змест і жанравая форма. – Прадмет лірычнага выяўлення. – Сістэма жанраў, яе асаблівасці на розных этапах гістарычнага развіцця літаратуры. – Жанравыя мадыфікацыі	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні.
6.	1.2.2.1 Жанры лірыкі	3/2*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Тыпалогія лірычнага роду. – Жанры з цвёрдым адзінствам формы і зместу. – Гістарычная эвалюцыя жанраў. – “Новажанры” і аўтарскія формы ў сучаснай паэзіі.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні.
7.	1.2.2.2 Эпічныя жанры	3/1*	– Тыпалогія эпічнага роду. – Выснова Гегеля і Бялінскага аб немагчымасці з’яўлення паэмы-эпапеі ў літаратуры Новага часу. – Пытанне пра час узнікнення рамана. – Гістарычная эвалюцыя рамана. – Тыпы мастацкага зместу эпічных твораў.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні.
8.	1.2.2.3 Жанры драмы.	3/2*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Сувязь старажытнагрэчаскай трагедыі з	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні.

			абрадавымі дзействамі і абрадавым хорам. – Сутнасць трагічнага канфлікту на розных этапах літаратурнага развіцця. – Камедыя і яе гістарычная эвалюцыі. – Трагікамедыя як змешаны жанр.	Канспект артыкула К. Крапівы "Канфлікт – аснова п'есы".
9.	1.2.2.4 Памежныя (між-жанравыя) ўтварэнні.	2/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Праблема родава-жанравай дыфузіі ў сучаснай літаратуры. – Мастацка-дакументальныя і мастацка-публіцыстычныя жанры. – В. Бялінскі пра сутнасць паэмнага ўзнаўлення рэчаіснасці. – Фальклорныя і літаратурныя формы балады. – Гісторыя байкі.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Аналіз тэкстаў.
10.	1.2.2.5. "Аўтарскія" жанравыя формы.	2/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Статыка і дынаміка ў сістэме жанру. – Жанравы канон. – "Атарскія" жанры ў творчасці Я. Брыля, А. Разанава, Р. Барадуліна.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Аналіз тэкстаў.
11.	2.1 Літаратурны працэс як сістэма.	2/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Асноўныя катэгорыі і тэрміны літаратурнага працэсу. – Традыцыі і наватарства ў літаратуры. – Знешнія і ўнутнаныя фактары развіцця літаратурнага працэсу. – Сучасны літаратурны працээс: часавыя параметры	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні.
12.	2.2 Літаратурныя эпохі, кірункі, школы.	1/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах:	Вусная праверка атрыманых ведаў,

			– Мастацкая сістэма. – Творчы метад. – Літаратурны напрамак. – Школа.	кантрольныя пытанні.
13.	2.2.1 Універсальныя мастацкія сістэмы Антычнасці і Сярэднявечча.	2/2*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Сінкрэтызм як адметная асаблівасць твораў мастацтва ў гэтыя эпохі. – Роля міфалогіі ў станаўленні літаратуры. – Устойлівасць сістэсы стыляў. – Дзве ідэйна-творчыя плыні ў літаратуры Ранняга Сярэднявечча. – Зараджэнне навукі аб літаратуры.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Аналіз тэкстаў.
14.	2.2.2 Эпоха рэнесансу.	2/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Гуманістычная канцэпцыя чалавека і свету. – Антрапацэнтрызм. – Утопія. – Рэнесансныыя тэндэнцыі на землях ВКЛ.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Прэзентацыя. Аналіз тэкстаў.
15.	2.2.3 Барока і класіцызм.	2/2*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Барока як сінтэз мастацтва дзвюх эпох – Сярэднявечча і Рэнесансу. – Сутнасць барочнай мастацкай канцэпцыі. – “Паэтыка” Буало. – Прадстаўнікі класіцызму.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Канспект асноўных палажэнняў работы М. Буало “Паэтыка”.
16.	2.2.4 Асветніцтва.	2/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Асветніцтва як ідэйна-культурны рух і мастацкая сістэма.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні.

			– Канцэпцыя “свабоднага”, “прыроднага”, “чыстага” чалавека. – Напрамкі (асветніцкі класіцызм, асветніцкі рэалізм, асветніцкі сентыменталізм). – Жанры. – Прадстаўнікі.	
17.	2.2.5 Сентыменталізм. Рамантызм.	2/2*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Дэмакратызацыя героя літаратуры і мовы ў сентыменталістаў. – Змены ў сістэме жанраў. – Тэарэтычныя працы і маніфесты прадстаўнікоў рамантызму. – “Двухсветавасць” мастацтва. – “Байранізм” у літаратуры і ў рэальным жыцці.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Прэзентацыя.
18.	2.2.6 Рэалізм. Натуралізм.	2/2*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Асноўныя прынцыпы рэалістычнага мастацтва. – Пашырэнне тэматыкі твораў. – Росквіт раманнага жанру. – Тыпы рэалізму. – Погляды Э. Заля на рэалізм і натуралізм.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Прэзентацыя.
19.	2.2.7 Нерэалістычная літаратура. Дэкаданс.	2/2*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Філасофія дэкадансу. – Літаратурныя кірункі дэкадансу. – Трактат М. Метэрлінка “Скарбы ўтаймаваных”. – Сімвалізм паэзіі П. Верлена.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Аналіз тэкстаў.
20.	2.2.8 Мадэрнізм. Авангардызм. І неаавангардызм.	2/2*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Філасофскія асновы (фрэйдызм, аналітычная псіхалогія К.Г. Юнга і інш.), іх рэалізацыя ў	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Табліца “Кірункі

			творах пісьменнікаў. – Тэарэтычныя праграмы і маніфесты. – Літаратурныя кірункі і плыні. – Асноўныя прыёмы і сродкі стварэння мастацкага свету.	мадэрнізму”.
21.	2.2.9 Постмадэрнізм	2/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Постмадэрнізм як сістэма светабачання. – Асноўныя характарыстыкі постмадэрнісцкіх твораў – Прыёмы постмадэрнісцкага пісьма. – Жанры літаратуры.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Аналіз тэкстаў.
22.	3.1.1 Паняцце пра метад. Міфалагічная неаміфалагічныя школы.	1/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Метады мастацкія і навуковыя. – Агульнанавуковыя метады. – Літаратуразнаўчае разуменне метаду. – Сучасныя метады і школы. – Міфалагічная школа і яе вытокі (работы Дж. Віко, І.Г. Гердэра). – Уклад нямецкіх рамантыкаў (“Нямецкая міфалогія” Я, Грыма). – Пераход фальклорных твораў у літаратуру.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні.
23.	3.1.2 Біяграфічны метад. Культурна-гістарычная школа.	1/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Работа Ш.А. Сент-Бёва “Літаратурна-крытычныя партрэты”. – Адрозненне літаратуразнаўчага даследавання ад твораў біяграфічнага жанру. – Працяг традыцый Сент_Бёва. – Трыяда І.Тэна. – “Гістарычная паэтыка” А. Весялоўскага.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Выпіскі з работы Ш.А. Сент-Бёва “Літаратурна-крытычныя партрэты”..

24.	3.1.3 Сацыялагічны метад. Фармальны метад.	1/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Філасофская аснова метаду. – Роля рускіх крытыкаў у замацаванні асноўных ідэй сацыялагічнага падыходу да мастацтвва. – Вульгарызацыя метаду савецкім літаратуразнаўстве. – Фармальная школа і яе набыткі. – Гіпотэза Р. Якабсона і Ю. Тынянава пра сістэмны характар мовы і літаратуры.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Аналіз артыкула Б. Эйхенбаўма “Як зроблены “Шынель” Гогаля”.
25.	3.1.4.Псіхалагічны напрамак у літаратуразнаўстве. Структурны метад.	1/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Вылучэнне ролі індывідуальнага ў пачатку ў мастацтве. – Разуменне твора як працэсу глыбока ўнутранага, канчаткова неспасцігальнага. – Актуальнасць даследаванняў літаратуры з пазіцый псіхалагічнага падыходу ў наш час. – Паслядоўнасць структурнага аналізу. – Метадалагічныя прынцыпы структуралізму.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні.
26	3.1.5 Герменеўтыка. Кампаратывістыка.	1/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Метад разумення ў філасофіі. – Гістарычнае і сімволіка-алегарычнае тлумачэнне тэкстаў. – Паняцце пра дывінацыю. – Бясконцасць працэсаў інтэпрэтацыі. – Кампаратывізм як метад і першапачатковы этап параўнальнага вывучэння літаратуры – Формы і віды кантактных сувязяў.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Аналіз тэкстаў.

			– Пераклад, яго формы і месца ў літаратуры. – Канцэпцыя кантэкстуальнага вывучэння ў літаратуры.	
27	3.2.1 Паняцце стылю. Сферы ўжывання тэрміну.	2/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Узроўні паняцця стыль. – Канцэпцыя Д. Ліхачова змены стыляў як асновы перыядызацыі сусветнага. – Стылі агульнамастацкія і літаратурныя. – Аўтарскія стылі.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Аналіз тэкстаў.
28.	3.2.3 Элементы стылю мастацкага твора.	1/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Розныя падыходы ў трактоўцы стылю. – Стыль і метад як аснова існавання адзінства мастацкай формы і мастацкага зместу. – Стыль пісьменніка як сістэма.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Аналіз тэкстаў.
29.	3.3.1 Структура літаратурнага твора.	2/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Цэласнасць мастацтва як асноўны прынцып класічнай эстэтыкі і літаратуразнаўства. – Суадносіны зместу і формы твора ў канкрэтным творы. – Структуралісцкая канцэпцыя тэксту як “асобнага ўжо закончанага і ўнутрана самастойнага цэлага” (Ю, Лотман).	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Аналіз тэкстаў
30	3.3.2 Інтэртэкстуальнасць	1/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Ідэя “дыялогу” ў Ю. Крысцевай. – Пашырэнне паняцця інтэртэкст у навейшай філасофіі. – Прыёмы сувязі з іншымі творамі.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Аналіз тэкстаў.

31	3.3.3 Іерархія ў літаратуры.	1/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Літаратура “верху”і “нізу”. – Літаратурная класіка. – Узроўні белетрыстычнай “школы”. – Масавая літаратура.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Аналіз тэкстаў
32.	3.3.4 Этапы вывучэння і ацэнка твораў.	2/1*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Этапы вывучэння і ацэнка твораў. – Прынцыпы навуковага даследавання. – Крытэрыі адбору аспектаў разбору твору.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні. Аналіз тэкстаў.
33.	3.3.5 Паняцце пра цэласны і кантэкстуальны аналіз твора. Літаратуразнаўчыя жанры.	2/2*	Вывучыць адпаведны матэрыял і падрыхтаваць вусныя адказы па тэмах: – Праблема цэласнага вывучэння літаратурнай з’явы. – Элементы зместу і формы, іх вылучэнне і разгляд пры цэласным аналізе. – Літаразнаўчыя жанры.	Вусная праверка атрыманых ведаў, кантрольныя пытанні.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ КІРУЕМАЙ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Кіруемая самастойная работа студэнтаў арганізуецца дэканатамі, кафедрамі, выкладчыкамі УВА ў адпаведнасці з Палажэннем аб самастойнай працы студэнтаў.

Мэтай кіруемай самастойнай работы з’яўляецца авалоданне асноўнымі навыкамі і ўменнямі для выканання самастойнай работы. Пры выкананні кіруемай самстойнай работы павінны быць створаныя ўмовы, пры якіх будзе забяспечана актыўная роля студэнтаў у самстойным атрыманні ведаў і сістэматычным выкарыстанні іх на практыцы.

Задачамі кіруемай самастойнай работы студэнтаў з’ўляюцца:

– актывізацыя вучэбна-пазнавальнай дзейнасці студэнтаў;

– фарміраванне ўменняў і навыкаў самстойнага авалодання ведамі;

– фарміраванне ўменняў і навыкаў самстойнага прымянення ведаў на практыцы;

– самаразвіццё і самўдасканаленне.

Кіруемая самастойная работа студэнтаў прадугледжвае выкананне кантрольных прац, падрыхтоўку дакладаў па вызначанай тэматыцы, канспектаванне навуковай, навукова-папулярнай, хрэстаматыйнай літаратуры, рэферыраванне і анатаванне прафесійна арыентаваных тэкстаў.

ПЕРАЛІК РЭКАМЕНДАВАНЫХ СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ

– гутарка;

– тэсціраванне;

– вуснае і пісьмовае паведамленне;

– рэферат;

– вусны і пісьмовы аналіз мастацкіх тэкстаў;

– экзамен.

КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

10 (дзесяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

бездакорнае валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

выяўленая здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі;

поўнае і глыбокае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне вольна арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку, выкарыстоўваць навуковыя дасягненні іншых дысцыплін;

творчая самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, актыўны творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

9 (дзевяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі ў межах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

поўнае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

сістэматычная, актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

8 (восем) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны (метадамі комплекснага аналізу, тэхнікай інфармацыйных тэхналогій), уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна вырашаць складаныя праблемы ў межах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, сістэматычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

7 (сем) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

вольнае валоданне тыпавымі рашэннямі ў рамках вучэбнай праграмы установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, засваенне

асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, удзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

6 (шэсць) балаў, залічана:

дастаткова поўныя і сістэматызаваныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне неабходнай навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абагульненні і абгрунтаваныя высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыпавыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, перыядычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

5 (пяць) балаў, залічана:

дастатковыя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыпавыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, фрагментарны ўдзел у групавых абмеркаваннях, дастатковы ўзровень культуры выканання заданняў.

4 (чатыры) балы, залічана:

дастатковы аб'ём ведаў у межах адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, лагічны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы без істотных памылак;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні стандартных (тыпавых) задач;

уменне пад кіраўніцтвам выкладчыка вырашаць стандартныя (тыпавыя) задачы;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім ацэнку;

праца пад кіраўніцтвам выкладчыка на практычных, лабараторных занятках, дапушчальны ўзровень культуры выканання заданняў.

3 (тры) балы, незалічана:

недастаткова поўны аб'ём ведаў у рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

веданне часткі асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, выклад адказу на пытанні з істотнымі, лагічнымі памылкамі;

слабое валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, некампетэнтнасць пры вырашэнні стандартных (тыпавых) задач;

няўменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

2 (два) балы, незалічана:

фрагментарныя веды ў рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

веды асобных літаратурных крыніц, рэкамендаваных вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

няўменне выкарыстоўваць навуковую тэрміналогію вучэбнай дысцыпліны, наяўнасць у адказе грубых, лагічных памылак;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

1 (адзін) бал, незалічана:

адсутнасць ведаў (і кампетэнцый) у рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі, адмова ад адказу, адсутнасць на атэстацыі без уважлівай прычыны.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
па вывучаемай дысцыпліне
з іншымі дысцыплінамі спецыяльнасці

Назва вучэбнай дысцыпліны, вывучэнне якой звязана з дысцыплінай рабочай праграмы	Кафедра, якая забяспечвае вывучэнне гэтай дысцыпліны	Прапановы кафедры аб зменах у змесце рабочай праграмы	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
Уводзіны ў літаратуразнаўства	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Рэалізоўваць рэпраспектыўныя міжпрадметныя сувязі.	26.05.2020 Пратакол № 12
Гісторыя беларускай літаратуры	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Пры вывучэнні ўсяго курса абапірацца на веды студэнтаў, якія яны атрымоўваюць на занятках па гісторыі беларускай літаратуры.	26.05.2020 Пратакол № 12
Сусветны літаратурны працэс	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Пры вывучэнні тэмы “Літаратурныя эпохі і кірункі” выкарыстоўваць міжпрадметныя сувязі.	26.05.2020 Пратакол № 12
Методыка выкладання беларускай	кафедра беларускай і замежнай	Пры вывучэнні тэмы “Літаратурныя	26.05.2020 Пратакол № 12

літаратуры	літаратуры	роды і жанры” праводзіць аналіз твораў, уключаных у школьную праграму.	